

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

ERDŐ- ÉS FÖLDBIRTOKOSOK, ERDÉSZETI ÜGYEKKEL FOGLALKOZÓK
ÉS ERDŐTISZTEK SZÁMÁRA

Szerkeszti

BUND KÁROLY,

a F. J. r. l., egyesületi titkár.

1907. február hó 15.

IV. FÜZET.

XLVI-ik évfolyam.

Megjelenik minden hónap 1. és 15-ik napján.

Ára egy évre, azok számára, kik az Országos Erdészeti Egyesületnek nem tagjai, 16 kor. Az egyesület azon alapító tagjainak, kik legalább 300 koronát alapítottak, ingyen jár, míg azoknak, kik ezen összegnél kevesebbet alapítottak, az illető alapítványi kamat beküldése mellett, ára 6 kor. Rendes tagoknak a 16 kor. évdíj fejében szintén ingyen küldetik meg.

Az Országos Erdészeti Egyesület időközönként megjelenő közérdekű kiadványai (népszerű erdészeti ismeretek tára stb.), valamint a hirdetések (állandó melléklet) az előfizetési ár fejében a lappal *ingyen* küldetnek meg.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 6. szám.

(Telefon: 37—22)

4 lapnak legkésőbb minden hónap 5. és 20. napjáig a t. egyesületi tagok vagy előfizetők kezeihez kell jutni. Ellenkező esetben posta-jegygyel „reclamatio” teendő.

“Patria” irodalmi vállalat és nyomdai r.-t. nyomása Budapest, Üllői-ut 25.

Munkatársaink tájékozásául! Az „Erdészeti Lapok“ közleményeik körébe fogadják az erdőgazdaság összes ágainak művelésére és ismertetésére szolgáló értekezéseket s a gazdálkodás gyakorlati alkalmazására vonatkozó bármilyen tudósításokat, valamint felvesszük az erdészetet közlelről érdeklő s azzal mintegy rokoni kötelekben lévő vadászati ügyeket is.

Írói tiszteletdíj: Egy nyomtatott ivnyi eredeti értekezésért, mely a szerkesztőség részéről átdolgozást nem igényel 40—48 K., ha az átdolgozást igényel, avagy idegen nyelvből eszközölt szabatos fordításért 24—40 K., oly fordításért, mely átdolgozást igényel 16—24 K.

Munkatársaink tiszteletdíját a szerkesztőség az év végével küldi meg, kívánatra azonban előbb is.

Kérjük munkatársainkat, hogy dolgozataikat csak egyes félvivekre, s ilyeneken is csak az egyik oldallapra, törött alakban írják. A cikkekhez tartozó rajzokat sima, fehér papíron, lehetőleg kétszer olyan nagyságban kell készíteni, mint a milyen nagyságban azokat a szerző a lapba felvételni kívánja. Ugyanilyen mértékben nagyítva kell a rajzhoz tartozó felírásokat, betűket s egyéb jelzéseket is alkalmazni. Tiszta és szép másolatokat csak hasonlóan kidolgozott eredeti után lehet várni. *Kéziratok nem küldetnek vissza.*

Az Erdészeti Lapokban megjelenő közleményekről a szerkesztőség a nyomdai költségek megtérítése esetén *különlenyomatokat* is készített a szerzők számára. A nyomdai költség (füzve, de boríték nélkül) 30 példány után 16 oldalas ivenként 7 K., 50 példány után 8, 100 példány után 10 K.

Borítékkal ellátva, a különlenyomatok előállítására 30 példánynál 3 K. 60 fill., 50 példánynál 4 K.-val, 100 példánynál 5 K.-val többbe kerül.

EGYESÜLETI HIRDETÉSEK.

Figyelmeztetés. Az egyesületi kiadványokból az egyesületi tagok *csak egy példányt* szerezhetvén meg *kedvezményes áron*, több példány megrendelése esetében a többi példány után a nem tagok számára megállapított ár küldendő be.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél (Bpest, V., Alkotmány-utca 6. sz.) a következő művek rendelhetők meg:

ERDÉSZETI LAPOK. Az Országos Erdészeti Egyesület közlönye. Szerkeszti *Bund Károly*. Előfizetési ára 1 évre 16 korona. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Mutatványszámok ingyenesen. Régi évfolyamok mérsékelt áron.

AZ ERDÉSZETI ZSEBNAPTÁR 1907. ÉVI (XXVI.) ÉVFOLYAMA. Ára egyesületi tagoknak 2 K., másoknak 3 K. Árát legcélszerűbb *45 f. postaköltséggel együtt előre beküldeni*, mert az utánvét aránytalanul drágítja a postaköltséget.

AZ ERDŐŐR vagy **AZ ERDÉSZET ALAPVONALAI KÉRDÉSEKBEK ÉS FELELETEKBEK.** Irta: Bedő Albert. VIII. kiadás, 1902. Ára 6 K. 6 kor. 55 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve és ajánlva küldetik.

AZ ERDŐRENDEZÉSTAN KÉZIKÖNYVE. Irta: bölcs házai Belházy Emil. I. rész. Ára tagoknak 6 K., nem tagoknak 10 K.

ERDÉSZETI NÖVÉNYTAN. Irta: Fekete Lajos és Mágócsi-Dietz Sándor. I. kötet. Általános növénytan. Teljesen elfogyott. — II. kötet: Növényrendszertan. Részletes növénytan. Növényföldrajz. Ára tagoknak 12 K., nem tagoknak 18 K.

A TÖLGY ÉS TENYÉSZTÉSE. Irta: Fekete Lajos. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 4 K., másoknak 6 K. Kapható a szerzőnél is Selmeczbányán.

ERDEI FACSEMETÉK NEVELÉSE. Irta: Tomcsányi Gusztáv. Ára tagoknak 3 K., nem tagoknak 4 K.; 4 K. 45 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve küldetik.

ERDÉSZETI LAPOK

XLVI. ÉVF.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

4. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti:

BUND KÁROLY

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. ☼ Előfizetési díj egy évre 16 korona.

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 kor. alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is 16 kor. évi tagsági díj fejében, ingyen kapják. Azok az alapító tagok, kik 300 koronánál kevesebbet alapítottak, 6 kor. kedvezményes árért járathatják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-uteza 6. sz., II. em.

☞ A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnének. ☞

(Telefon: 37—22.)

Néhány szó az erdőtalaj gazdasági értékének kiszámításáról.

Irta: Muzsnay Géza, főiskolai tanár.

Az Erdészeti Lapok múlt évi november havi füzete „Ujabb nézetek az erdőtalaj gazdasági értékéről“ czim alatt Nossek E. A.-nak a reichsstadti felsőbb erdészeti tanintézet tanárának az „Österreichische Vierteljahresschrift für Forstwesen“ folyóiratban megjelent cikkét ismerteti, amely szerint Nossek az erdőtalaj gazdasági értékének kiszámítására vonatkozó, Faustmann-féle képlet módosítását ajánlja.

Nossek a Faustmann-féle képletet:

$$Tg = \frac{V_f + E_a 1.op^f - a + \dots - e 1.op^f}{1.op^f - 1} - K^*)$$

helytelennek találja, mivel — úgymond — abban az „erdőgazdaságból már kivont“ értékek is — minők pl. a gyérítésekből befolyó jövedelmek — csak az u. n. erdőgazdasági kamatlábbal (p)

*) Én az előhasználatokból befolyó bevételeket E_a , E_b -vel, az üzemi (kezelési, stb.) kiadásoknak megfelelő tőkét pedig K -val jelölöm. Szerző.

kamatosítottak s mert ugyanezzel a kamatlábbal számíttatik ki az évi üzemi (kezelési stb.) költségek tőkeértéke

$$\left(\frac{k}{0.op} = K \right)$$

is, amely pedig tulajdonképpen az erdőgazdaságon kívül működő, tehát az erdőgazdaságinál nagyobb kamatláb mellett kamatozó tőkének volna tekintendő. Azt ajánlja tehát, hogy úgy a vágásforduló folyamán befolyó jövedelmek értékének kamatosításánál (prolongálásánál), valamint a kezelési költségek tőkeértékének kiszámításánál, legalább is az általános kamatláb alkalmaztassék. Ehhez képest a következő képletet állítja fel a talaj gazdasági értékének kiszámítására:

$$Tg = \frac{V_f + E_a 1.op_1^{f-a} + \dots - e}{1.op^f - 1} - \left(e + \frac{k}{0.op_1} \right),$$

amely képlet a Faustmann-félétől *lényegében* csak abban különbözik, hogy benne p_1 nagyobb kamatlábat jelent, mint a mekkora p , vagyis az erdőgazdasági kamatláb; egyébként pedig egyezik a Faustmann-féle képlettel, mert

$$- \frac{e}{1.op^f - 1} - e = \frac{-e - e 1.op^f + e}{1.op^f - 1} = \frac{-e 1.op^f}{1.op^f - 1}$$

Az én véleményem szerint azonban Nossek téves alapokból indul ki. Nagy tévedést követ el főleg akkor, amikor „az erdőgazdaságból kivont” értékekről szól. Lássuk csak: *mit is értünk tulajdonképpen a talaj gazdasági értéke alatt s mit fejez ki tulajdonképpen az erdőtalaj gazdasági értékének Faustmann-féle képlete?*

A talaj gazdasági értéke alatt a talajnak azt az értékét értjük, amelyet a talajtól okszerű gazdálkodás mellett várható bevételekből és a talaj erdőgazdasági használata mellett a jövőben felmerülő kiadásokból számítunk ki, oly módon, hogy a bevételek jelenlegi értékéből a kiadások jelenlegi értékét levonjuk. Vegyük sorra a fontosabb bevételeket és kiadásokat.

Bevételek:

1. A végső használatból befolyó bevétel, vagyis a végső használatok útján nyert fatömeg forgalmi (eladási) értéke: V_f . Ez egy f . évenként — vagyis minden vágásforduló végén — ismét-

lődő bevétel, amelynek, mint örökös korszaki járadéknak jelenlegi értéke $= \frac{V_f}{1 \cdot op^f - 1}$.

2. Az előhasználatokból (gyérités stb.) befolyó jövedelmek. Minthogy ezek mind egyenlő természetű bevételek, mindannyiukat képviselheti az E_a kifejezés. Ez az E_a olyan korszaki járadék, amely legelőször a év múlva folyik be s azután f évenként örökösen ismétlődik. Jelenlegi értéke

$$= \frac{E_a}{1 \cdot op^a} + \frac{E_a}{1 \cdot op^{f+a}} + \frac{E_a}{1 \cdot op^{2f+a}} + \dots$$

Itt egy végtelen fogyó mértani sorral van dolgunk, amelynek összege a következő képlet szerint számítandó ki:

$$S = a \frac{1}{1 - q}$$

A jelen esetben a (a sor első tagja) =

$$\frac{E_a}{1 \cdot op^a}$$

q pedig (az a tényező, amelylyel ha bármely tagot megszorozunk, kapjuk a következő tagot) =

$$\frac{1}{1 \cdot op^f}$$

tehát a mi mértani sorunk összege =

$$= \frac{E_a}{1 \cdot op^a} \times \frac{1}{1 - \frac{1}{1 \cdot op^f}} = \frac{E_a}{1 \cdot op^a} \times \frac{1 \cdot op^f}{1 \cdot op^f - 1} = \frac{E_a \cdot 1 \cdot op^{f-a}}{1 \cdot op^f - 1}$$

Vagyis E_a jelenlegi értékét úgy határozzuk meg, hogy azt először a vágásforduló végére kamatosítjuk (prolongáljuk) s az így nyert értéket, mint mostantól számítva f évenként örökös korszaki járadékot a jelenre tőkésítjük. Ez azonban nem azt jelenti, amit Nossek feltételez, hogy tudniillik mi az E_a értéket, akkor amikor az befolyik, az erdőgazdaságból tényleg kivéve, valahol nagyobb kamatra elhelyezzük a vágásforduló végéig s az így felszaporodott összeget tekintjük azután örökös korszaki járadéknak, amelyet az erdőgazdasági kamatlábbal tőkésíthetünk. Hanem jelenti azt, hogy a vágásforduló bizonyos évében a gyéritésből befolyó s azután f évenként ismétlődő jövedelemnek a jelenlegi értékét úgy számítjuk

ki, mintha azt — ugyanazzal a p kamatlábbal, amelylyel annak jelenlegi értékét különben közvetlenül kiszámítanók — a vágásforduló végére kamatosítanók s az így nyert összeget azután, mint örökös korszaki járadékot, a jelenre tőkésitenők.

Ha a Nossek állítása helyes volna, akkor $\frac{E_a 1 \cdot op_1^{f-a}}{1 \cdot op^f}$ egyenlő kellene legyen $\frac{E_a}{1 \cdot op^a}$ -val, $\frac{E_a 1 \cdot op_1^{2f-(f+a)}}{1 \cdot op^{2f}}$ pedig egyenlő kellene legyen $\frac{E_a}{1 \cdot op^{f+a}}$ -val stb. Ez az egyenlőség pedig nem áll fenn, mert bár $\frac{E_a 1 \cdot op^{f-a}}{1 \cdot op^f} = \frac{E_a}{1 \cdot op^a}$, mihelyt azonban a számlálóba p helyett p_1 -et teszünk, az egyenlőség megszűnik.

Nossek tévedésének a magyarázata az lehet, hogy ő csak magát a Faustmann-féle képletet tartotta szem előtt s nem gondolt annak leszármaztatására s nevezetesen arra is, *hogy a képlet csak azt a rövidített eljárást mutatja meg, amelylyel kiszámíthatjuk a talaj gazdasági értékét anélkül, hogy minden egyes bevételnek és kiadásnak a jelenlegi értékét külön, közvetlenül kellene kiszámítanunk.*

Amilyen joggal mi E_a -t p -nél nagyobb kamatlábbal prolongálnók, éppen olyan joggal tehetnénk hasonlót a végső használatok után befolyó jövedelemmel (V_f) is. Megtehetnők t. i., hogy azt, vagy legalább annak a kiadások fedezése után fennmaradó részét, szintén elhelyeznők (azaz, hogy elhelyeznék majd a mi utódaink) valahol tetszés szerinti időre, p -nél nagyobb kamatozás mellett, s csak az így megnagyobbodott értéket számítanók vissza a jelenre. Erre azonban Nossek sem gondol.

3. A mellékes haszonvételekből nyerhető bevételeket — bár én a magam részéről ezeket szivesebben fejezem ki külön képlettel — egyenként az előhasználatokkal egyenlő természetű bevételeknek tekinthetjük, de ebben az esetben külön kell kiszámítanunk a vágásforduló különböző éveiben befolyó mellékes haszonvételek értékeinek, mint f. évenként ismétlődő örökös korszaki járadékoknak tőkeértékeit. Így ezekről is áll, amit az imént az előhasználatokról mondtunk.

Kiadások: 1. Az erdősítési költségek olyan járadéknak tekin-

tendők, amely először most, a talaj beerdősítése alkalmával adatik ki s azután f . évenként örökösen ismétlődik. Jelenlegi értékük:

$$e + \frac{e}{1.op^f - 1} = \frac{e1.op^f}{1.op^f - 1}. \text{ Itt a számítást Nossek sem kívánja módosítani, abból indulván ki, hogy az erdősítési költségek — kivéve a legelső ilyen költséget — mindig a végső használatokból befolyó jövedelemből lesznek fedezhetőek.}$$

2. Az évi üzemi (kezelési stb.) költségek örökös évi járadék tulajdonságával bíró kiadások; tőkeértékük: $\frac{k}{0.op} = K$. Nossek

ugy fogja fel a dolgot, hogy ezeknek a költségeknek fedezhetőse céljából a birtokosnak egy olyan külön tőkéje kell legyen, amelynek évi kamatai éppen egyenlők az évi üzemi kiadásokkal, s hogy ezt a tőkét az erdőbirtokos mint az erdőgazdaságon kívül működő tőkét az erdőgazdaságinál nagyobb kamatláb mellett gyümölcsöztesse, következésképp ez a tőke kisebb lehet az évi üzemi kiadásoknak az erdőgazdasági kamatláb alapulvétele mellett kiszámított tőkeértékénél. Álláspontja mellett a többek között azt hozza fel, hogy ha valaki földjét beerdősíti s továbbra erdőképpen óhajtja kezelni és számítása szerint az üzemi költségek évente pl. 10 koronát fognak tenni: abban az esetben, ha pénzeért 4% kamatot kaphat, bizonyára nem az erdőgazdaságnál szokásos 3%-kal számított $\frac{10}{0.03} = 333$ kor. 33 fillérsnyi tőkét fog elhelyezni a 10 koronányi

évi kiadás fedezése céljából, hanem csak $\frac{10}{0.04} = 250$ koronát.

Első pillanatra ugy tűnhetik fel, mintha teljesen igaza volna Nosseknek. Vizsgáljuk azonban közelebbről a dolgot.

A kamatláb nagysága függ — a többek között — első sorban a biztosságtól, amely mellett tőkénket elhelyeztük, de függ attól is, hogy tőkénket milyen hosszú időre helyeztük el. Nos én azt hiszem, hogy ha valaki örök időkre, vagy akár csak egy 100 éves vágásforduló tartamára is, teljesen biztosítani akarná magának a 10 korona évi kamatot, nem volna képes tőkéjét magasabb kamatláb mellett elhelyezni, mint amekkora kamatlábbal az erdőgazdaságnál számíthatunk. Hiszen az erdőgazdasági kamatláb alacsony volta is elsősorban éppen a most említett két tényezőre vezethető

vissza, arra t. i. hogy az erdőgazdaságban a tőkék aránylag nagyobb biztossággal vannak elhelyezve, mint aminő biztosságot más üzletek nyújtanak s hogy az erdőgazdaságnál számításainkat sokkal hosszabb időre kell alapítanunk, mint bármely más üzletágnál.

Világítsuk meg ugyanezt más szavakkal. Amikor mi a talaj gazdasági értékét számítjuk, nemde azt keressük, mekkora az a tőke, amely az erdőgazdaság által nyújtott biztossággal egyenlő biztosság mellett elhelyezve, örök időközön át akkora jövedelmet adna, mint amekkora jövedelmet a mi talajunk, beerdősítés esetén, erdőgazdaságilag kezelve — számításunk szerint — örök időközön át hozni fog? (Mivel elmélettel van dolgunk, nem szabad senkinek fennakadnia azon, hogy „örök idők“-ről szólok.) Így állván a dolog, mi alapon remélhetjük, hogy az üzemi költségek fedezésére szolgáló tőkét szintén örök időkre és ugyanakkora biztossággal, nagyobb kamatláb mellett helyezhetünk el, mint amekkora kamatlábnak megfelelő jövedelmet fog nekünk nyújtani a talaj erdőgazdasági kezelése mellett?

De tulajdonképpen nincs is szükség arra, hogy az üzemi költségek fedezése céljából az azoknak megfelelő — bármely kamatlábbal számított — tőkénk már eleve tényleg meglegyen, mert hisz aránylag elég rövid időn belül bekövetkezik az az időpont, amelyen túl ezeket az évi kiadásokat az elő- és mellékhasználatokból befolyó bevételek legalább részben fedezni fogják. Mihelyt pedig a kiadásokat a bevételekből fedezhetjük, azoknak jelenlegi értékét nem számíthatjuk más kamatlábbal, mint amelyet a bevételek jelenlegi értékének kiszámításánál alkalmazunk.

Távol áll tőlem, mintha a talaj gazdasági értékének Faustmann által jelállított képletét a gyakorlatban minden módosítás nélkül alkalmazhatónak s az abból levonni szokott következtetéseket mindenben helyeseknek és elfogadhatóknak találnám. Sok gyengéje van gyakorlati szempontból ennek a képletnek szerintem is s szükségesnek vélem magam is a talaj gazdasági értéke kiszámítási módjának lehető tisztázását. Én azonban *más alapokból* óhajtanék kiindulni ennek a kérdésnek tárgyalásánál.

De erről talán más alkalommal. Most csak arra kívántam rámutatni, hogy Nossek téves uton keresi az okát a Faustmann-féle képlet gyakorlatiatlan voltának.

Az állomány neveléséről.

Közli: *Ratkovszky Károly.*

A „*Centralblatt f. d. ges. Forstwesen*“ című szaklap múlt évi 8—10. füzetében Schiffel A. cs. és kir. főerdőtanácsos az „állománynevelésről“ nagyon érdekes s főleg a gyakorlati szempontokat méltató értekezést tett közzé. Ebben igen jó utbaigazítás van arra nézve, hogy az állománynevelésnél, tekintettel a főfanemek biológiai és egyéb tulajdonságaira, hogyan kell a gyakorlati téren működő szakembernek eljárnia. Szerző szerényen azt vallja, hogy nem új dolgokról akart ezen cikkében a szakközönségnek referálni, hanem csak összegezte és rendszeresen előadja azon elemi és erdőtenyésztéstani tudáson alapuló észleleteket, mikre szerinte már mások is bizonyára rájöttek, de ha alkalmazták is a gyakorlatban eme tapasztalataikat, azokat másokkal is közölni egyszerűen feleslegesnek tartották.

Nézetünk szerint mindenesetre érdemes munkát végzett Schiffel értekezésének megírásával, mert sok olyan, az állománynevelésre nézve fontos tényezőt ismertet meg részletesen s ami különösen kiemelendő, ezeknek a főfanemekre vonatkozó kihatásában is, hogy ezáltal az elméleti kutatásokról gyakran igen távol álló gyakorlati erdőgazdának s különösen a kezdő szakembernek igen jó szolgálatot tett.

Érdemes volna az egész értekezést fordításban is közölni, de ezt terünk nem engedi, miért is az alábbiakban a cikk eszmenetét követve, azt csak bő kivonatban közöljük, kiemelve azokat a részeket, melyek hazai erdőgazdaságunkra nézve is érdekesekek, vagy fontossággal bírnak.

I.

Az állománynevelés alapja a meglévő *állományalak* (Bestandesform); ezt tárgyalja Schiffel igen érdekesen cikkének első fejezetében.

Az állományalak fő tényezői a termőhely és a fanem, mert ezektől függ első sorban az erdő habitusa. Az adott termőhelyen a klíma, különösen a hőmérsék és csapadék nem befolyásolható, míg ellenben a talajfelület, légmozgás, víz, a talaj és talajtakaró kémiai, fizikai és mechanikai tulajdonságai, habár csekély

mértékben, de mégis befolyásolható változásoknak vannak alávetve, amelyek okai lehetnek az állomány alakjában mutatkozó különbségeknek.

A fiatalosban a talaj humusztartalmának különbözősége okoz a fejlődés tekintetében nagy eltéréseket, később a talaj kémiai de főleg fizikai és mechanikai tulajdonságai, valamint a világosság gyakorolnak befolyást az állományok alakjára.

A fánem két irányban befolyásolja az állományalakot. Az egyes fánemek egyrészt különböző igényeket támasztanak, különböző módon hatnak a talaj fizikai tulajdonságaira, a beárnyalás mérvé, lombhullás és záródásuk által; másrészt a fánemek biológiai tulajdonságai annyira különbözők, hogy a nekik minden tekintetben megfelelő termőhelyen is, ha vegyes állományokról van szó, más és más a fejlődésük s ennél fogva az alakjuk is. A különféle fánemeknek a talaj iránti igényei nagyon különbözők; efelől legjobb tájékozást nyújthat a gyökérszövet és annak fejlődési változatai a különféle talajokban; mert valamint a fa koronájának fejlődésére a világosság és hő bir befolyással, úgy a föld alatt a gyökérszövet alakját a talaj mélysége, kötöttsége és viztartalma állapítja meg.

Igy pl. az erdei fenyő, jegenyefenyő és bükk gyökérszöve sikságon hasonlónak lehet a luczéhoz, noha e fánemeknek rendes termőhelyükön szivgyökérük is van.

A lombfánemek általában véve a talajtól több táperőt, tehát több nedvességet is igényelnek; ezért a talajerőnek, valamint a nedvességnek helyi változásai lényeges különbségek okozói az állományok alakjában. Hogy ez a különbség a talajminőség, vagy a fánem és záródás következménye-e, az a helyes gazdaság érdekében teendő intézkedésekre is befolyással van, mert első esetben egyes fáknek a növekvésben való visszamaradása meg van magyarázva (de meg nem változtatható), a második esetben pedig megfelelő ritkítás által segíteni lehet a bajon.

Még fontosabbak az állománynevelés szempontjából azon különbségek, melyek a telepítés módjában és a fák biológiai tulajdonságaiban lelik magyarázatukat.

Minél jobb a termőhely, annál előbb záródik — máskülönben azonos viszonyokat feltételezve — a fiatalos és annál rövi-

debb a legnagyobb záródottság időszaka. Ennek magyarázata a jó termőhelyen való erőteljes növekvés.

Az állománynevelés a szerző szerint a záródás szabályozásának nevezhető, mert a záródástól függ a törzsképződés. Igen fontos azt megítélni tudni, hogy bizonyos fanem mikor képes az adott termőhelyen legkönnyebben a záródásában keletkezett hézagokat ismét pótolni, mert ettől teendő függővé a „nevelő” vágások vagy ritkítások (Erziehungshiebe) ideje.

A fának ez a képessége főleg a világosság iránti igényvel van összefüggésben. Mihelyt a beárnyalt ágak elhalása megkezdődik, egyúttal a világosság hiánya miatt a vastagsági növekedés is kezd visszamaradni s ez mindaddig tart, míg egyes törzsek elhalása folytán elegendő világosság juthat ismét a többieknek. A különféle záródásnak megfelelő világosság fő tényezője az állomány alakjának és fejlődésének.

A világosságot kereső fanemek közt a rendetlen állományok ami a famagasságot és záródást illeti, ritkábban fordulnak elő, mint az árnytűrőknél, mert előbbiek, ha elnyomatnak, kiszáradnak s így létrejön természetes uton a fanemnek megfelelő záródás, ellenben az árnytűrők nagyon sokáig életképesek maradnak még az őket elnyomó uralkodó fák alatt is.

Vegyes állományokban az a fanem a kevésbbé fényigényes, mely megmarad más fanem oldalárnyékában, amiből az a fontos szabály vonható le, *hogy a fényigényes fanemet kell előbb megtelepíteni a vegyes állományban s csak azután az árnytűrőt.*

Sok más körülmény is közrejátszik még itt, melyek befolyásolják a jövő állományalakulást, nevezetesen pedig a talajminőség s ezért *a legegyszerűbb eljárás nem az egyenként, hanem a csoportok szerinti elegyítés.*

A fényigényesség mérve szerint szerző a fontosabb fanemekre nézve ezt a sorrendet állapítja meg: vörösfenyő, nyír, rezgőnyár, erdei fenyő, tölgy, kőris, szil, éger, hárs, juhar, lucz, bükk és végre a jegenyefenyő.

Az állománynevelésnek feladata természetesen a lehető legtöbb és legértékesebb tönkfa létrehozása. Itt a főtényező a fanem biológiai tulajdonságainak mindenben megfelelő záródás, mert ez

nemcsak a törzs lehető legnagyobb hossznövését idézi elő, hanem pl. a lombfákat az egyenes növéssre is kényszeríti.

Tapasztalásból tudjuk ugyanis, hogy úgy a lomb-, mint a tűlevelű fák, ha záródásuk a fanemnek, kornak és termőhelynek minden tekintetben megfelel, alsó ágait elvesztik. A zárlat szabályozása tehát az az eszköz, amelylyel hosszú, egyenes, ágtiszta és a lehető legnagyobb fatömegű törzsfát nyerhetjük.

A fa értéke nemcsak ezen tulajdonságoktól függ, hanem köztudomás szerint a tönk átmérőjének nagyságától is, tehát a vastagsági növedék fejlesztése is feladata az állománynevelésnek.

Miután pedig a fa szabadabb állásban gyorsabban vastagodik, mint zártban, szükséges e két ellentétes tényező közti viszonyt szabályozni. Ez a szabályozás nagy körütekintést igényel, mert a termőhelyen, koron és fanemen kívül, a magassági növekvés és koronafejlődés is figyelembe veendő.

a) A *magassági növekvés* függvénye a fanemnek, termőhelynek és a kornak.

A fényigényes fanemek gyorsnövéssük a fiatal korban, az árnykedvelők magassági növekvése általában véve lassubb. A magassági növekvés összes tényezői még tudományosan nincsenek eléggé megvilágítva, de az ismeretes tapasztalati tényekből az állománynevelésre kihatással bíró szabályokat le lehet vonni.

Minden fanemnél van egy időszak, melyben magassági növekvése határozottan nagyobb mint egy előző, vagy a következő időszakban. Ennek kezdete és vége a fanem, záródás és kor függvénye.

A záródás a tűlevelűeknél kevésbé befolyásolja a magassági növekvést, mint a lombfáknál. A záródásban keletkezett megszakítások idősebb fenyőállabokban sokkal nehezebben töltetnek ki mint lomberdőkben, mert előbbieknél a korona meghosszabbodása és szélesebbé fejlődése — az adventív rügyek útján — sokkal kisebb mértékben történik meg mint utóbbiaknál.

A lombfáknál a záródás gyors, a szabad állásba való hozatal lassubb hossznövekvést okoz. Magasabb korban a lombfák megfelelő záródásának megszakítása, a hossznövekvés egész megszünésével is kapcsolatos lehet.

A tülevelüeknél a záródásban keletkezett vagy létesített megszakítások ellenkező hatásuk, mint a lombfáknál, amennyiben azok a hossznövekvésre serkentőleg hatnak.

Hogy a teljes záródás és szabad állás közt van a hossznövekvés optimuma az igen valószínű, de bebizonyítva még nincs.

A legnagyobb hossznövekvés tartama minden fanemnél a legnagyobb fontossággal bír az állománynevelő vágások vezetésének időpontja és intenzitása tekintetében.

Minden fanem megtartja a physiologiailag sajátos magassági növekvését minden termőhelyen, de ennek abszolút mértéke nagyon különböző a termőhely szerint.

Ha valamely termőhely két, vagy több fanemnek nem egyformán megfelelő, akkor nem is látható előre, hogy milyen lesz a fanemek magatartása a hossznövekvést illetőleg. Ezért az állománynevelési vágások módja, ideje és terjedelme előre nem is szabályozható, hanem ezeknek az adott viszonyokhoz kell simulniok és mindig meg kell fontolni, vajjon valamely fanem fenntartása a vegyes állományban, ápolás és megfelelő ritkítások útján, nem-e igen költséges eljárás s nem helyesebb-e annak elnyomatásába belenyugodni, hogy így a megmaradó állomány a lehető legkevesebbet szenvedjen?

Hogy a hossznövekvés mennyire függ a termőhelytől, arra nézve szerző kiemeli, hogy pl. a luczfenyőnél a 10 évi magassági növekvés maximuma jó helyen 4—5 *m*, rossz helyen pedig csak 1 *m*.

A legnagyobb hossznövekvés korszaka jó termőhelyen a lucznál már az 5—10 éves korban beállhat, rossz helyeken pedig csak 40—50 éves korban. Minden egyes esetben tehát ezen, az állománynevelésre igen fontos időszakot illetőleg az utolsó évek megannyi növekvésének menete részletesen megvizsgálandó.

A *tölgy* igen érzékeny a záródásban bekövetkezett változások iránt; sűrű zárlatban hosszura nyulik, de beárnyalás esetén visszamarad s gyorsan elhal. Rudfa korban történt ritkítások mindjárt a korona kiterjedését és a hossznövekvés visszamaradását okozzák. Állandóan világosságban álló korona pedig okozója a nagy elágazásnak, ami természetesen nem előnyös.

A ritka állásban felnőtt törzsek a legjobb termőhelyen sem egyenesek; a görbe növény okai a vigályos álláson kívül, a rovar- és vadkárosítások, valamint a gyors elágazás is.

A tölgy szabad állásban soha sem nő olyan magasra, mint záródásban.

Hosszu és egyenes törzs csak sűrű állásban fejlődhetik.

A *bükk* fiatal korban igen lassan nő s mert árnytüdő, minden korban sokkal sűrűbb záródást tűr el mint a tölgy, de törzse sűrű állásban karcsu és vékony marad s veszélyeztetve van a hótörés és szelek által.

Szabad állásban növény bükk a hosszsnövekvésben visszamarad és idő előtt elágazik.

Záródás és magassági növekvés a büknél is ugy viszonylanak egymáshoz, mint a tölgnél, csakhogy fiatal korban az igen sűrű állás a bükkre nézve veszélyes, ha hónyomástól lehet tartani. A bükk könnyebben elviseli a későbbi korban való felszabadítást, mert hosszsnövekvése ekkor sem szűnik meg egészen s nem lesz csúcscsárakká, mint a tölgy.

A bükkre a ritkítás inkább a vastagsági növekvés szempontjából van hatással.

A hosszsnövekvés menetéből következtetve, szükséges a ritkítás a büknél akkor, mihelyt annak veszélye forog fenn, hogy a törzsek igen vékonyak és karcsuk lesznek s emiatt a hótól szenvednének.

A *lucz* eleinte lassu növény; a legnagyobb hosszsnövekvés időszaka sokáig — 30—40 éven át is — tart, anélkül azonban, hogy jelentékeny mérvet öltene. A magassági növekvés állandó s egyáltalában véve meg sem szűnik.

Ez a tulajdonsága még csak a vörösfenyőnek van meg, mert a jegenye- és erdei fenyőnél a hosszsnövekvés befejeződése az idősebb korban már (gyakorlatilag) konstatalható.

Fiatal korban a lucz hosszsnövekvése a szabad állás által nem befolyásolatik s miután a lucz természeténél fogva ugyis egyenesen nő, a záródás mérve főleg az ágtisztaságra vonatkozólag bir befolyással. A törzshossz fejlesztése érdekében tehát a sűrű záródásra e fanemnél nincs szükség.

A *vörösfenyő* fiatal korban igen gyorsan nő; a legnagyobb

hossznövekvés korszaka rendszeren már a 2-ik vagy 3-ik évben megkezdődik, de sokkal rövidebb ideig tart, mint a lucznál s befejeződése könnyen felismerhető és pedig nevezetesen arról, hogy a korona sűrűvé és boltozat alakúvá válik.

A vörösfenyő hossznövekvésének kifejtése érdekében határozottan világosságot követel; ha a hossznövekvésben idő előtt visszamaradna, ez vegyes állományokban egyszersmind azt is jelenti, hogy egyáltalában véve az adott helyen nem élhet meg.

Sűrű záródás megszünteti a hossznövekvést, ritkítás után ez azonnal ismét megkezdődik.

A vörösfenyő tehát világos állásban nevelendő s nevelése legkönnyebb elegendő állományban. A törzsképződés a ritka állás miatt nemcsak nem szenved, hanem a vörösfenyőnél ez követelményt képez.

Az *erdei fenyő* hasonlít a magassági növekvést illetőleg a vörösfenyőhöz. Sűrű záródás a fiatal korban csökkenti a hossznövekvést, de szükséges az ágtisztaság elérése szempontjából. Ha a koronája ellaposodott, akkor a hossznövekvés megszűnt s ezen már ritkítással sem segíthetünk. Habár a magassági növekvés szempontjából ritka állást igényel, mégis az ágtisztaság iránti követelmények helyezendők előtérbe, tehát az erdei fenyő nevelése sűrű záródásban kezdendő meg, de tekintettel kell lenni itt is a hónyomás veszélyére.

A *jegenyefenyő* eleinte igen lassan nő.

Magassági növekvését illetőleg, leginkább a luczhoz hasonlít, de a legnagyobb hossznövekvés korszakának vége még nehezebben állapítható meg s a záródás sincs nagy befolyással a hossznövekvésre, ha t. i. az állomány uralkodó fajt tartjuk csak szem előtt. Mihelyt a jegenyefenyő beárnyaltatik, azonnal veszít magassági növekvésben. Miután a hossznövekvés a jegenyefenyőnél igen sokáig tart, azért ennek menetére nem kell különös tekintettel lenni az állománynevelésnél, hanem előtérbe kell helyezni a vastagság és ágtisztaságra való tekinteteket s főleg ezekre kell alapítanunk az állomány nevelésénél követendő eljárást.

b) A *korona alakja* és nagysága azért méltatandó, mert az állománynevelés érdekében végzendő műveletek megállapításánál

ezek igen fontos tényezők. A koronaképződést itt csak a kor és termőhely szerinti növekvésment szemponjtából, valamint különösen a záródás és a fanem biológiai sajátosságaitól való függés tekintetében tárgyaljuk; az egyéb erre befolyással bíró, az emberi beavatkozástól független tényezőket nem vesszük figyelembe.

A korona növekvésmentének megítélésénél, annak alakjára és nagyságára, továbbá az állomány korára, záródására és fanemére való tekintettel kell eljárunk.

Tülevelű fák. A korona szabályos, mert az ágak pereszlenyszerűleg fejlődnek és mert adventív rügyekből ágak csak ritkán keletkeznek. A korona sűrűbbé válása tehát, mihelyt a magassági növekvés csökken, könnyen felismerhető; ezért a korona habitusából könnyebb itt következtetéseket vonni a termőhelyi jóságra és a magassági növekvésre, mint a lombfáknál. A korona sűrűbbé válása mindig egyuttal a vastagsági növekvés emelkedésével is kapcsolatos. Egyenlő állománymagasság és záródás mellett tehát gyengébb termőhelyen mindig vaskosabbak az egyes törzsek.

A legnagyobb magassági növekvés idejében a lucz-, jegenye- és vörösfenyő koronája neiloid-, paraboloidszerű kupalaku; ha a hossznövekvés csökken, a korona hovatovább jobban elszélesedik. Az erdei fenyő koronája előbb szélesedik el, mint a többi tülevelű és félgömb-, sőt ernyőalakúvá lesz s leginkább hasonlít a lombfák koronájához.

A korona hosszának (mélységének) viszonya a törzshosszhoz a világosság iránti igények szerint módosul, hasonlóképpen függvénye az a termőhelynek, kornak és főleg a záródásnak.

Ha igen sűrű a záródás, a koronák deformálódnak, ami a növekvés rovására történik. Ezt tehát meg kell akadályozni s ez tulajdonképpen az állománynevelő vágások feladata. Minél erőteljesebb a magassági növekvés és minél jobb a termőhely, annál ritkább lehet a záródás, hogy mégis normális koronák fejleszteszenek.

Az *erdei fenyő* koronája annál szélesebb, minél jobb a termőhely. Ha a záródás nagyfokú, akkor az ágak felfelé nőnek és a korona ellipszoid alakú. Fényigényes fák alkotta vegyes állományban az erdei fenyő alsó ágai sokáig élnek s későbbben száradnak el, mint elegenden erdei fenyvesben.

Ha az erdei fenyő magassági növekvésének befejezése előtt,

tehát ernyős koronájának kifejlesztése előtt, lucz- vagy jegenyefenyő által tulszárnyaltatik, akkor csakhamar elhal. Deformált koronák a fiatal korban azért ritkák az erdei fenyőnél, mert ha a koronájára nyomás gyakoroltatik, azt nem viseli el s kivész. Fiatal korban a korona hossza rendszeren a törzsmagasság egy harmadával egyenlő; ha ez a hossz csak a törzsmagasság $\frac{1}{5}$ -ének felel meg, akkor már sinylődik az erdei fenyő. Későbbi korban már nem a korona hossza, hanem felülete mutatja a növekvőképességet. Gyenge termőhelyeken a törzsek elszáradása és kiválása tovább tart, mint a neki megfelelőkön; itt a magassági növekvés csökkenésének ideje és a korona kisebbedése mutatják, hogy az állomány ritkítását meg kell kezdenünk, ha a jelentékeny növedékvesztéseget el akarjuk kerülni.

A *jegenyefenyő* fiatalkori koronája egyenes kupalaku s csak midőn a magassági növekvés szünőfélben van, lesz paraboloid-szerűvé, végre pedig, ha ezen növekvés egészen megszűnt s a legfelső ágak oldalvást terjeszkednek szét, a koronaalak csonka paraboloidos lesz.

A korona hossza jó záródás mellett nagyobb és később áll be a hossz csökkenése, mint a lucznál, mert szétszórt fény élvezete is elegendő arra, hogy tüi zöldek s így ágai élve maradjanak.

A jegenyefenyő alsó ágait tehát sokkal nehezebben veszi el s ezért sűrűbb záródást igényel, mely azonban ha állandó, mégis bekövetkezik a koronák deformációja. Az elnyomott egyedek sokáig élnek, de természetesen itt is a tömegszaporodás hátrányára; ezért helye van itt is az állománynevelő áterdőlésnek.

A *lucz* koronája hasonlít a jegenyefenyőéhez, de szabályosabb, mert a pereszleneken kívül csak kevés ág fejlődik rajta.

A korona a reá gyakorolt nyomással szemben sokkal érzékenyebb s ezért alsó ágai gyorsabban is hálnak el, mint a jegenyefenyőnél. Az elnyomott egyedek hamar kivesznek és a későbbi korban a talajt mohok lepik el. A fű normális záródás mellett nem élhet meg alatta, ha tehát mégis tenyészik, az már feltétlenül a meg nem felelő sűrűség jele. Minél jobb a termőhely, annál mélyebben nyulik le a korona egyenlő záródás mellett. Magassági növekvésének maximumát előbb éri el, mint a jegenyefenyő,

tehát koronáját is előbb kerekíti ki; ez azonban mégis mindig paraboloidszerű marad, mert csucshajtást még a legmagasabb korban is ereszt.

A *vörösfenyő* koronája neiloidszerű addig, míg a magassági növekvés erőteljes, azután paraboloid, sőt ellipszoid alakúvá fejlődik. Magassági növekvése sokáig tart; ha tehát a korona korán kezd szélességben fejlődni, ez annak a jele, hogy a fa már a helyén nem jól érzi magát.

Alsó ágait még könnyebben veszti el, mint a lucz; a talaj-növényzet megtelepedése még nem jelzi azt, hogy záródása nem felel meg, mert szereti a szabad állást. Minden direkt fényt nem élvező ága elhal, amint az egészen szabadon álló egyedeknél is észlelhető. Koronája, kellő záródást tételezve fel, nem olyan mély, mint a jegenye- vagy luczfenyőé s ha a törzshossz 0.4 részével egyenlő, akkor minden tekintetben normálisnak nevezhető. A korona ritkán szabályos, mert ágait nem pontosan pereszlenszerűleg növeszti és ezenkívül azért sem, mert a fiatal ágak oldalvást felfelé törekszenek a fényhez.

A *tölgy* igen jó termőhelyen, kevésbé sűrű záródás mellett is képes fenyőszerű törzset fejleszteni s akkor koronája is a magassági növekvés befejezéséig kupszerű. Rosszabb termőhelyeken a törzs elágazik és a korona gömbalaku. A törzs elágazása annál később következik be, minél jobb a záródás. Valamennyi fánem közül a tölgynek kell a legnagyobb tér koronája számára s ezért idősebb korban a korona nagyon szétterjed, de az alsó ágak, ha a közvetlen fénytől el vannak zárva, elhálnak. A tölgy koronáját, mihelyt erre elegendő tere van, a magassági növekvés rovására, de a vastagságinak előnyére igen sűrűvé tudja fejleszteni. A talaj-növényzet fellépése itt nem jele annak, hogy a záródás nem megfelelő, mert a tölgy is a ritkás állást kedveli.

A *bükk*-nél a kupalaku korona ritkaságszámba megy. Törzse még előbb és nagyobb mérvben ágazik el, mint a tölgyé, tehát sűrű záródásban nevelendő. A korona alakja a fiatal korban ellipszoidszerű, később félgömbalaku s miután az alsó ágak sokáig élnek, az még jó záródás mellett is mélyebbre nyulik le, mint a tölgy koronája.

Alsó ágait nehezen veszti el, de igen sűrű záródást is elbir,

tehát az ágztisztaság nála mégis elérhető. A bükk koronája csak igen rossz termőhelyeken lesz az idősebb korban ernyőalakúvá. Ha alatta növényzet települ meg, az már a meg nem felelő záródottság biztos jele.

(Folytatása következik.)

Előadói javaslat dongakészítő és kádármunkások kiképzése ügyében.

(Az Országos Ipari és Kereskedelmi Oktatási Tanács elé terjesztette: *Gaul* Károly felső iparisk. igazgató, műegyetemi magántanár.)

A Kereskedelemügyi Miniszter Ur a Magyar Gyáriparosok Szövetségének idevonatkozó előterjesztését azzal küldte le Tanácsunkhoz, hogy az illetékes tényezők közreműködése és meghallgatása mellett erről a kérdésről egyrészt véleményt mondjunk, másrészt konkrét kiviteli tervet dolgozzunk ki arról, miként lehetne a szövetségtől kifejtett hiányokon legcélszerűsá-
ban segíteni.

Való, hogy a dongakészítés a magyar korona országaiban, kivált azonban annak a Dráván tuli részében nagyterjedelmű ipart képez, amely 1902-ben is a nevezett szövetség hozzávetőleges becslése szerint 2¹/₂ millió akó német és 50 millió darab francia dongát, összesen mintegy 20 millió korona értékben produkált.

Ugyane szövetség becslése szerint az ország területén a dongakészítő munkások számát 15—20.000-re vehetni, akik az októbertől márczius végeig terjedő munkaidényben az itt szokásos ellátás mellett is 3—5 korona napi keresetre tesznek szert.

De való az is, hogy ezek a munkások tulnyomó részben krajnaiak, csekélyebb számban horvátok (lika-krbavamegyeiek) és kivételesen magyarok.

A dongakészítés hazánkban már igen régi ipar, oly régi, mint aminő a kádárság. Sőt azelőtt, mielőtt még a modern közlekedési viszonyok voltak, a kádársághoz tartozott és olyképpen üzték, hogy a kádármester télen munkásnépével az erdőbe vonult, ott a megvásárolt fatörzsekből dongát készítettek, tavasszal és nyáron pedig ezeket otthon a műhelyben hordókká feldolgozták. Még egy-két évtizeddel azelőtt, szórványosan talán néha mai nap is megtalálhatni még ezt a szervezetet. A közlekedési ügy fejlődésével

azonban a donga nagyobb mértékben vált kereskedelmi, kivált kiviteli áruvá. Természetes következménye volt aztán ennek, hogy a kivitelre szánt óriási dongamennyiség készítésére már többé nem a kádármunkásokat lehetett igénybe venni, hanem hogy erre külön speciális, csakis ezzel foglalkozó dongakészítő munkások nevelődtek, akiknek külön a gyakorlatból kinőtt szervezetük van.

A dongaipar nagy mértékben bizonyos körülmények befolyása alatt áll. Ilyen körülmények a külföld, nevezetesen és első sorban Franciaország szőlőtermésének állapota, ujabban pedig az amerikai és orosz verseny is. Bár az érték — nagymértékű fluktuációja miatt — az ipar helyzetének, évről-évre való változásának feltüntetésére nem egészen megbízható, mégis kénytelenek vagyunk erre, illetőleg a kivitel értékére támaszkodni.

Eszerint a kivitel, a rendelkezésünkre álló adatok szerint, 1882-ben 19·55 millió korona (illetőleg 1883-ban 12·115 millió korona) volt és 1889-ben felszökött 35·10 millió koronára, hogy aztán megint 1898-ig csökkenjen és végül ez évben 13·8 millió koronára leszálljon, 1900-ban pedig megint 37·228 millió koronára felemelkedjék. Azóta aztán megint 1902-ben 15·704 millió koronára hanyatlott. Anélkül, hogy itt ezt számadatokkal bebizonyíthatnók, a dongaipar hazánkban, tekintettel arra, hogy az erre alkalmas tölgyfaanyag évről-évre fogy, illetőleg hogy ezidőszert egyelőre még az erdőtőkét fogyasztjuk és a tölgyállományunk növekedése és fogyasztása nincsenek egyensúlyban, de az amerikai és az orosz verseny befolyása alatt is, csökkenő félben van. Mindamellet azonban kívánatosnak mutatkozik a hivatkozott szövetség abbéli javaslatát, miszerint magyar dongakészítő munkásokat neveljünk, megfontolni, mert ha kivitelünk csökken is, az új szőlőtelepek gyarapodásával hazánkban a kádáripár máris megint fellendülésnek indul, dongára tehát állandóan szükségünk lesz. Azt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy legujabban a bükkfadongát kezdik nagy mértékben gyártani. Szakemberek ítélete szerint 1905-ben a gyártott bükkfadongák mennyisége 1·0 millió db volt, míg az 1906—1907. évi campagne-ban ez 8—9 millió darabra fog emelkedni. Előnyösnek mutatkozik ez a kivándorlás csökkentése nézőpontjából, amennyiben több ezer család oly időszakban, amidőn más keresetforrása nincsen, meg-

keresheti a létfenntartásához szükséges anyagi eszközöket. Nevezett szövetség 1901-ben hazánk dongagyártmányának értékét mintegy 20 millió koronára teszi. A munkabérre — ha a természetben kiadott élelmiszereket is számítjuk — ebből mintegy 25⁰/₀, vagyis 5 millió korona jut. Ez tekintélyes összeg, érdemes ezt a magyar honosságu munkáselemnek juttatni.

A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége szerint vannak már magyar munkások is, akik a dongagyártással foglalkoznak. Nem fog tehát különös nehézséget okozni ezek között olyanokat is találni, akik képesek lesznek, mint ideiglenesen alkalmazott vándortanítók, más munkásokat az itt előforduló különleges munkára oktatni. Véleményünk szerint, kivált a székelység, a felvidéki tótság, a ruténség és oláhság köréből, akik az erdei munkában máris járatosak, található majd elsősorban azt az elemet, amely erre a nagy fizikai erőt, nagy ellenállást az időjárás változásával szemben, nagy szorgalmat és kitartást igénylő foglalkozásra alkalmas.

A vándortanító feladata tehát első sorban az volna, hogy a már ebben a körben dolgozott munkások közül egyes kiválóan intelligenseket csoportvezetőknek (számadó, Cassator), másokat pedig az itt, a dongák kitermelésénél előforduló egyéb különleges munkára képezzen ki. A vándortanító feladata nem könnyű, kivált a cseterfahasítók kiképzésénél, mert ezeknek tapasztalaton és számíton alapuló érzékkel kell birniok, különben fapazarlással jár a működésük. Ismernie kell a munkásnak alaposan a dongaméreteket, sőt kívánatos, hogy fel tudja becsülni azt is, hogy bizonyos rönköanyagból miféle dongamérték adja meg a legjobb kihasználást. De a többi munkánál is sok kényes fogás fordul elő, melyek megtanulása időt igényel. Külön kell tanítani a bükk- és külön a tölgyfadongagyártást. Ezeket csak azért említjük fel, hogy ráutaljunk arra, miszerint az itt szükséges ismereteket csak hosszú tapasztalatok alapján lehet megtanulni, arra tehát egy ugynevezett kísérleti állomás nem alkalmas.

Kívánatosnak tartjuk tehát, hogy az oktatás ezirányban vállalkozók erdőüzleteiben történjék, ahol a munkások az egész téli munkaidényen át dolgozhatnak és emellett a kenyerüket is megkereshetik. Áldozatról itt a munkaadó részéről nem lenne szó. Anyagi áldozatot csak az oktatást szervező kormány hozna, amennyiben

a vándortanítót fizetné, továbbá az oktatás kezdetén okvetlenül előálló faanyagrongálás értékét a munkaadónak megtérítené és a munkásoknak eleinte is szükséges minimális 2 K-ás napikeresetet biztosítaná. A költségvetés tehát a következőleg alakulna. Tegyük fel, hogy a munkásokat 10-es csoportokban oktatnák ki. Többet, mint 2 ilyen csoportot egy-egy vándortanító egyszerre nem lesz képes oktatni, legalább az első hónapban. A második hónapban esetleg újra lehetne 2 csoportot beállítani, úgy hogy összesen mintegy 40 munkásról volna szó. A vándortanító csak a 6 téli hónapra volna mindig szerződötendő (ahhoz értő kádármester vagy dongagyártó manipuláns is megfelel) és ez kapna havonként 240 K díjazást, ami 1440 K volna. A 40 munkásnak az első hónapban átlagosan naponként és fejenként 1 K-val kellene a keresetét pótolni, ami megfelel $25 \text{ nap} \times 40 \text{ munkás} \times 1 \text{ K} = 1000$ koronának. Anyagrontásért kárpótlás mintegy 1000 K, munkásoknak szerszámmal való segítése 560 K, összesen 4000 K.

Mint a nevezett szövetség is jelzi, ilyen oktatást foganatosíthatni Székelyföldön, Arad, Bihar, Bereg, Ung, Máramaros, Szolnok-Doboka és Nagyküküllő megyékben. Az első évben pl. Székelyföldön, Arad és Máramaros megyében lehetne egy-egy vállalkozónál egy-egy vándortanítót elhelyezni, a következő években más-más helyen. Újabb munkáscsoportok kiképzését esetleg a már kiképzett csoportok intelligensebb tagjaira lehetne bízni, úgy hogy összesen csak három vándortanítóra lenne szükség.

Véleményünk szerint ilyképpen 10 év alatt megkaphatnók hazai munkásokból azt a kontingenst, ami itthon a dongagyártáshoz szükséges. Horvát-Sz'avonországra nem igen szabad számítani, mert az ottani munkások ugyanis tulszámban vannak, úgy hogy egy részük máris kivándorol.

Végül megjegyezzük még, hogy a vándortanítók ellenőrzése megfelelő szakközegre volna bízandó. Ugyancsak el kellene látni a vándortanítókat a munkások között való szétoztás céljából az itt szükséges normál dongaméret, esetleg az akolómértéknek (Visiermaass) táblázataival.

A dongagyártás oktatásának ügye különben a földmivelésügyi miniszter hatáskörébe volna utalandó, amennyiben ez mint erdőipar, az erdészet körébe vág.

A kádáripari tanműhelyek vagy tanfolyamok létesítését, szakiskolai vagy kézműves iskolai jelleggel, nem tartjuk helyén valónak. Mert bár tény az, hogy a bortermelés hanyatlása folytán az utolsó 15 év alatt aránylag csak kevés kádármunkás nevelődött, úgy hogy ezidőszert hiány mutatkozott ilyenekben, még sem szabad elfelejteni, hogy az életben az ily természetű szükségletek mindig önmaguktól, mesterséges eszközök nélkül is kielégítést találnak. Bizonyítja ezt az a körülmény, hogy a múlt 2 évi élénkebb hordósükséglet maga után vonta azt, hogy a budapesti kádár stb. ipartestület állítása szerint ezidén a beszegődött kádárinasok száma tetemesen több — mintegy *háromszorannyi* — mint a múlt évben. Hozzájárul még a hordógyártó gépek terjedése is, amelyek megengedik, hogy tanult kádár helyett közönséges napszámosokat is tetemes számban felhasználhatni a gyártásnál.

Ugy véljük, hogy elegendő lesz, ha a kádárinasok szakirányú és a mesterek és segédek továbbképző oktatását egyes fontosabb góczpontokban, mint pl. Budapesten, Váczott, Soroksárott, Budafokon, Pécsen, Sopronban, Segesvárott, Aradon, Kecskeméten stb. szervezzük. Az inasok szakirányú oktatására irányuló tanítás terve addig ki volna dolgozandó, a mesterek és segédek továbbképző tanfolyamának tanítása tervére vonatkozó javaslat már rendelkezésre áll.

Egy igen fontos körülmény még az is, hogy eddigelé nem volt semmiféle intézet, ahol a kádármesterek fiai némileg magasabb kiképzést nyerhettek volna és ahol a napról-napra szaporodó hordógyárakban szükséges művezetők a kellő szakismerteket megszerezhetnék. Már többször merült föl panasz és kívánság ezirányban. Ezen úgy segíthetni, hogy a budapesti áll. felső ipariskola faipari szakosztályával kapcsolatosan lehetne egy idevágó intézményt szervezni olyképpen, hogy ezen szakosztály jelenlegi tárgyait részben közösen hallgatnák a kádárok a faiparosokkal, részben a nekik szükséges speciális szerkezettant és technológiát külön hallgatnák, ami mindkét tárgyra egy évben mintegy 4—5 és esetleg 8—10 órát szerkesztési rajzra venne igénybe. A fölvetel föltétele itt is legalább egy évi kádáripari gyakorlat és a megfelelő elméleti előképzettség volna.

Az elnöki értekezlettel egyetértőleg arra kérem tehát az Országos Ipari és Kereskedelmi Oktatási Tanácsot, méltóztassék kimondani:

1. *Kivánatosnak tartja, hogy a fentiekben részletezett módon vándortanítók útján a magyar korona Dráván inneni részeiben dongagyártó munkások neveltessenek.*

2. *Kivánatosnak tartja, hogy kellő helyeken kádárinasok számára szakirányú inasiskolák szerveztessenek.*

3. *Kivánatosnak tartja, hogy arra alkalmas helyeken mesterek és segédek számára továbbképző tanfolyamok létesíttessenek.*

4. *Kivánatosnak tartja, hogy a budapesti áll. felső ipariskola faipari szakosztályával kapcsolatosan kellő tanterv megállapítása mellett, leendő hordógyári művezetők és mesterek számára a hordógyártás különlegesen taníttassék.*

A boróka (*Juniperus communis*) bogyójának értékesítéséről.

Közli: *Ajtay Jenő*, m. kir. erdész.

Alig néhány év előtt a boróka (*Juniperus communis*) még csak értéktelen cserjeként, sőt gyomként szerepelt az erdészek szemében. Manapság már ez is megváltozott, annyira, hogy a borókabogyó igen szép mellékhaszonvételt nyújtó terménynek tekinthető. Ismeretes volt ugyan a székelyföldi „fenyővíz” és a felvidéki „borovicska”-főzés, mindazonáltal a bogyónak megközelítőleg sem volt oly értéke, mint napjainkban.

A deliblati homokpusztán 1898 előtt még senki sem gondolt a borókabogyó értékesítésére. Egyik-másik környékbeli kurtabolos azonban már akkor foglalkozott a kötőfék, kocsikenőcs és vöröspipaárulás mellett bogyóátvétellel, melyet a munkások loptak a homokpusztából. Éppen ez keltette fel a figyelmet, mert a bogyólopást mint kihágást nem lehetett megszüntetni, nagyon természetes gondolatfűzés volt tehát, hogy — ha már viszik — hát pénzért vigyék.

Az évi haszonbér megállapítására nem állott adat rendelkezésre. Próbaévre volt tehát szükség. Komoly vállalkozó sem volt, csak úgy „fogni” kellett egyet, aki az első egy évi haszonbér fejé-

ben 240 koronát fizetett. A próbaév leteltével árverés lett kiírva és kellően meghirdetve 6 évi bérleti időtartamra. Ezen az árverésen az évenkénti haszonbér általános meglepetésre 1200 koronáig emelkedett. Az 1905. év december havában letelt a 6 évi bérleti idő s az újabb árverésen az évi haszonbér 2140 koronára emelkedett.

A haszonbérszökkenés a bogyó értékének emelkedésében is leli magyarázatát. Sajnos, nálunk a pálinkaipar a többinek maradisága mellett „szédületesen“ fejlődött, úgy hogy a borókabogyóban nekünk nyersárubehozatalunk van. Ez nekem is hihetetlenül hangzott; de való.

Felhivom tehát szaktársaim figyelmét a borókabogyóra, mert ezt a mai árak mellett kisebb mennyiségben is már érdemes szedni. Legalább ezen, bizonytalan járást okozó, de biztos kelendőségnek örvendő fogyasztási cikkben ne kelljen pénzünket még nyersáruért is külföldre küldeni.

Az árakról egy pár adattal tájékozást nyújtok. Kilenz évvel ezelőtt egy métermázsa borókabogyó 8 koronát, később 12, 14 koronát képviselt; jelenleg pedig 15, 18 és 20 koronát ért el. Megjegyzem, hogy az ár a minőségtől is függ. A deliblati borókabogyó elsőrendű, mert a szemek (álbogyó) az enyhébb klíma és hosszabb tenyészeti időszak folytán husosabbak lesznek és nagyobbra nőnek, minőség tekintetében az olasz és franciaországi áruval versenyeznek. A hegyvidéki kincstári és járási erdőgondnokságok tehát bátran beállíthatnak 15—16 korona métermázsánkénti egységárat számításaik alapján.

A gyűjtés Deliblaton szeptember 1-től december 31-ig van megengedve (lehet korábban is kezdeni) és a vállalkozó azt szakmában végezteti. Fizet a munkásoknak métermázsánként a szedési idő kezdetén 6 később 7 koronát. Azért változik ez, mert a munkások kezdetben a bogyóval dusabban megrakott bokrokat keresik fel s csak később fanyalodnak rá a kevesebb bogyót termő egyedekre is, melyekről kisebb mennyiséget képesek naponként gyűjteni.

A gyűjtőmunkás istránggal a nyakába akaszt egy vesszőfonatu kétfülű kosarat, ezt a borókabokor galyai alá tartva és a galyakat egy rövid bottal kopogtatva, belepergeti a bogyókat,

melyeket a kosár megtelte után a behulló száraz tülevelektől valamennyire megtisztítva zsákba önt át és ugy viszi haza átadni. A gyűjtésnek ez a módja meglehetősen kezdetleges, mert sok bogyó a kosár mellé a földre (avarba, alomba) peregre veszendőbe megy. Ezen eljárás tökéletesbbitésének tehát szabad tere van.

Nagyon természetes, hogy a szedést és értékesítést legelőnyösebb volna házilag eszközölni, de nagyon óvatosnak kell lennünk, mert a borókabogyó nem várja meg a kimutatásba foglalatást, jelentést, számszerű felülvizsgálást és az ellenőrködő kiszállását, hanem megpenészedik.

Jól tudom, hogy nagyon sok erdőgondnokság van, melyek nagy kiterjedésű borókásokkal és csoportosan előforduló borókabokrokkal (ezek bővebben teremnek) rendelkeznek. Mindannyiból szép jövedelmet lehetne kihozni! Hihetetlen, szembecslés útján meg sem ítélni mennyiségeket lehet összeszedni! A nyers-árut bármily mennyiségben és bárhol átveszi a „Trencsényi borovicska- és szilvorumfőzde részvénytársaság“.

Területi adatokkal a deliblati borókásokról nem rendelkezem, mert üzemterv nincs, az erdészeti kezelés idejéből fennmaradt térképek és táblázati adatok pedig már nem felelnek meg a valóságnak, annál kevésbé a borókások kiterjedésének. Legkisebb szavatosságot sem vállalom tehát, midőn a borókások összkiterjedését 1800 kat. holdnak veszem. Nem vállalhatok szavatosságot már azért sem, mert csak a futóhomok megkötéséhez felhasználnánk mintegy 150000 kocsirakomány borókaanyagot. Ehhez nagy tarolásokat kellett véghezvinni és mégis kapunk 2140 kor. évi haszonbért a bogyógyűjtésért.

Száraz esztendőben a deliblati borókások tűzveszélyesek. Felmerült tehát az a hallatlan eszme, hogy ki kell irtani őket. Erősen pártjára keltem a borókának és sikerült a merényletet megakadályoznom. Az elért haszonbér bebizonyította, mennyire igazam volt. Ismételten felhívom tehát szaktársaim figyelmét, meg kell becsülni a borókát, nemcsak a „butykos“-ban, hanem — ahol van — a természetben is! A kőkorszak-, bronzkorszak-, vas-korszakon túl vagyunk, most szeszkorszakot élünk! Nem? Egy métermázsa deliblati buza 10 korona, egy métermázsa deliblati borókabogyó pedig 20 korona!

1943 = papír + frász + hasznos kőszek!

Érdekes növési erdei fenyőfa.

Irta: *Hrabovszky Kelemen*, m. kir. főerdész.

Mindenekelőtt szükségesnek tartom megjegyezni, hogy az alsólendvai m. kir. járási erdőgondnokság kerülete Zala-vármegye délnyugati részére terjed ki, melynek éghajlata szelidnek mondható.

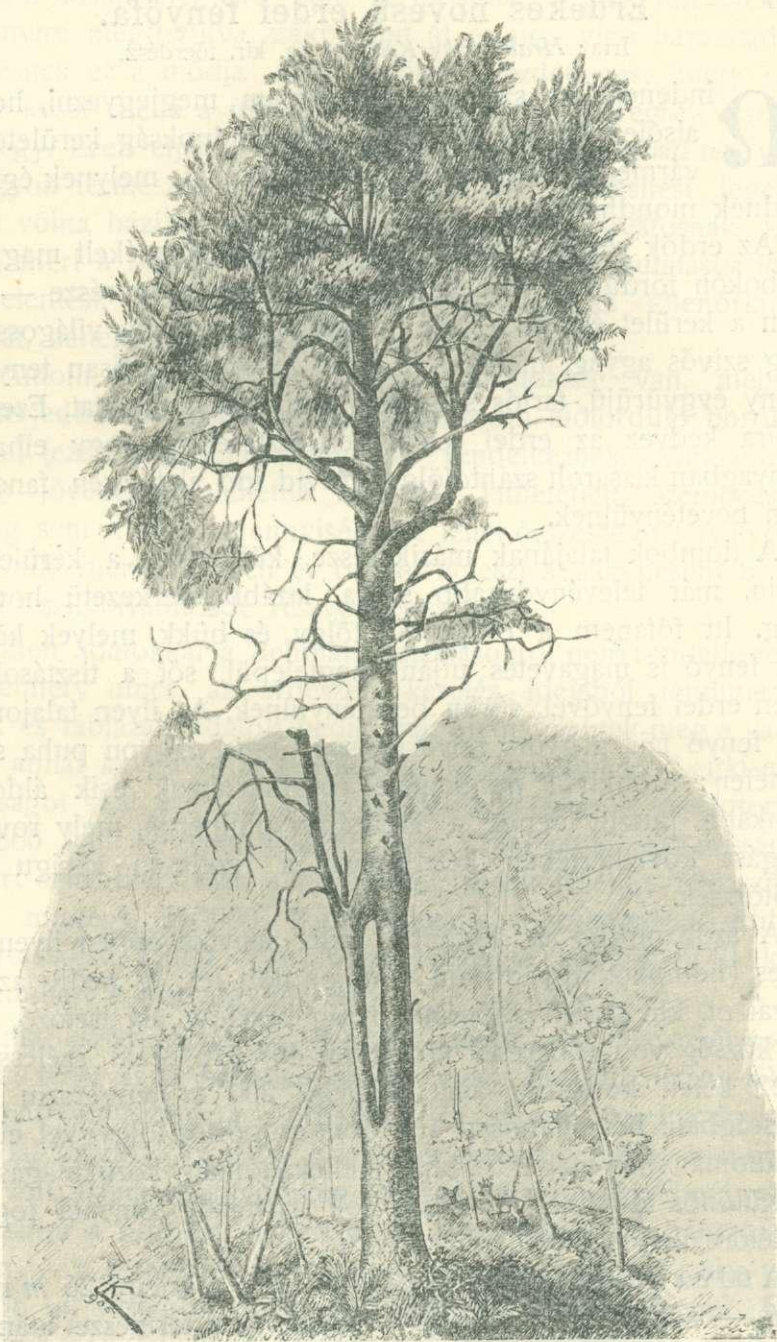
Az erdők részben sikon, részben pedig mérsékelt magasságu dombokon fordulnak elő. A dombok talajának egyrésze — különösen a terület északi részein — mély, de sovány, világosszürke, hideg szivós agyag, melyen az erdei fenyő pompásan tenyészik; vékony évgyűrűjü, tartós s értékes faanyagot szolgáltat. Ezen talaj annyira kedvez az erdei fenyő tenyésztésének, hogy elhagyott, tápanyagban kizsarolt szántóföldek rövid idő alatt ezen fanemmel sűrűn bevetényülnek.

A dombok talajának másik része, különösen a terület déli részein, már televénydusabb sárga, lazább szerkezetű homokos agyag. Itt főfajta a csoportos tölgy és bükk, melyek közé az erdei fenyő is magavetés útján megtelepül, sőt a tisztások sok helyen erdei fenyővel sűrűn bevetényülnek. Az ilyen talajon nőtt erdei fenyő fája a gyors növekedésnél fogva nagyon puha s azért értéktelen; azonkívül mindenféle rovarkároknak esik áldozatul. Leginkább pusztít benne a *Hylesinus piniperda*, mely rovarnak bélrágása következtében keletkeznek a rendesen kétágu erdei fenyőtörzsek.

A szóbanforgó és leirandó erdei fenyőfa éppen ilyen televényes, homokos agyagtalaju dombon nőtt fel; és pedig az alsólendvai m. kir. járási erdőgondnokság kezelése alá tartozó, Ortaháza község volt urbérései erdejében $46^{\circ} 37'$ északi szélesség és $34^{\circ} 22'$ keleti hosszúság alatt, mintegy 200 *m* tengerszin feletti magasságban, hol átlagosan 130 éves csoportos tölgygyel elegendő bükkállományban még fiatal bükk mellékállomány közül magaslik ki.

Különös alakjánál és élénk, sok árnyalatu színénél fogva a szemléelőre meglepő benyomást tesz.

A 60 *cm* mellmagassági átmérővel bíró, mintegy 26 *m* magas fatörzs — amint ezt az általam a helyszínén a természet után tollrajzban kidolgozott s itt bemutatott kép ábrázolja — mintegy 2·4 *m* magasságban két részre oszlik; aztán mintegy 7 *m* magas-

8. kép. Villás növésű, később ismét összeforrott erdei fenyő; m. 2-4 m. magas.

ságban meglehetősen széthajlás után a két ág újra teljesen egyesülve, szervesen összenő olyképpen, hogy a baloldali vékonyabb ág két utólagos vezérhajtása — bár elhalt állapotban — még mindig a törzsön fennmaradt. Az összenövés helyétől felfelé a főtörzs megint vastagabb és erőteljes, vaskos növéssé, egészen a csúcsig.

Hátra volna még az összenövés tulajdonképpeni okáról megemlékezni. Erre nézve a véleményem a következő:

A szóbanforgó erdei fenyő még fiatal fácska korában a fennforgó, tenyészésének meg nem felelő, televénygazdag, mély talajon nagyon buja növéssé s így puha fáju lehetett, úgy hogy a zsenge fiatal csucshajtás csakhamar a Hylesinus áldozatául eshetett.

Ennek következtében a törzsecske, mintegy 2·4 *m* magasságban, az oldalhajtások uralomra jutása folytán, két ágra oszlott olymódon, hogy az egyik — képünkön a jobboldali — vezércsucshajtás lett. Hónyomás következtében azután a fiatal oldalhajtások lehajolhattak; ugyancsak a rövidebb és vékonyabb, tehát gyengébb baloldali ágak csúcshajtása is a jobboldali vezérág felé hajolhatott le, melynek egyik legörbült oldalhajtásán lecsuszván, a hó lezuhanása következtében visszapattant oldalhajtás alá kerülhetett; és minthogy, mint meggörbült bal ág felső része, mindig balra feszülvén, a szél mozgatója folytán a kiegyenesedett oldalhajtás tövébe juthatott. A szél által okozott ingás és nagy feszültségnél fogva aztán úgy a fő-, mint a behajolt mellékág kérge az érintkező helyen lehorzsolódott, úgy hogy a fatest és a folytonosságban megszakított, élő héjrészek nagy nyomás mellett egymásra kerülvén, behegedési szövet (Callus) képződött, mely a sebet beforrasztotta, illetőleg a két ág összenövését előidézte.

A benőtt baloldali ág csúcshajtása ezután egyideig még életben maradhatott és vastagodhatott, mit a két ág összenövési helyének jobboldalán látható pup bizonyít.

Említésre méltó végül, hogy a baloldali ág két mellékajtása az összenövés után felegyenesedett, hogy a vezérhajtás szerepét átvegye; ezek azonban rövid életűek lehettek, mert csakhamar elszáradtak. A tápanyag ugyanis az összenőtt baloldali ágból az erőteljes, életképes jobb ágba, illetve a tulajdonképpeni főtörzsbe akadály nélkül vezethetővé válván, az említett hajtások a fenyőfa életfenntartására nézve fölöslegessé lettek.

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK.

JEGYZŐKÖNYV

az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választmányának 1907. évi január hó 19-én tartott rendes üléséről.

Jelen voltak: báró *Bánffy* Dezső elnök, *Horváth* Sándor al-elnök, *Bittner* Gusztáv, *Csupor* István, *Gaul* Károly, *Hirsch* István, *Laitner* Elek, *Lászlóffy* Gábor, *Nagy* Károly, *Pécs* Kálmán, *Sóltz* Gyula, *Tomcsányi* Gyula választmányi tagok és az egyesület tisztikara.

Távolmaradásukat kimentették: *Arató* Gyula, *Csik* Imre, *Hangay* Géza, *Havas* József, *Máday* Izidor, *Simon* Gyula, *Téglás* Károly, *Török* Gábor, dr. *Tuzson* János, *Vadászfy* Jenő, *Vuk* Gyula.

I. Elnök a jegyzőkönyv hitelesítésére *Hirsch* István és *Tomcsányi* Gyula vál. tagokat kéri fel.

II. Az elnök meleg elismeréssel emlékezve meg *Tomcsányi* Gyula min. tanácsosnak a magyar erdőgazdaság körül szerzett érdemeiről, neki a *Horváth* Sándor alapítvány jutalomdíját és az erre vonatkozó kaligrafikus okmányt átnyújtotta, mire *Tomcsányi* Gyula az őt ért kitüntetésért köszönetet mond.

III. Folytatólag az elnök sajnálattal jelenti, hogy dr. *Bedő* Albert első alelnök ez állásáról való lemondását bejelentette. Ő ettől a szándékától eltéríteni igyekezett, de ebbeli fáradozása nem vezetett eredményre, amennyiben két nap előtt a következő levelet kapta:

Nagyméltóságú Elnök Ur! Kegyelmes Uram!

Az Országos Erdészeti Egyesület céljainak szolgálatában, az egyesület megalakulásának előkészítésétől kezdve, 40 évet meghaladó időn át voltam szerencsés résztvehetni s így már fáradt vagyok arra, hogy egyesületünk további munkásságában résztvehessek. Mély tisztelettel kérem azért Nagyméltóságodat, hogy az egyesület első alelnöki állásáról való lemondásomat kegyesen tudomásul venni s ugyanebből a célból az igazgató-választmánynak is bejelenteni méltóztassék.

Egyben szerencsém van Nagyméltóságodnak s a m. t. választmány és egyesületünk mindazon tagjainak, akik egyesületünknek és a hazai erdőgazdaság érdekeinek szolgálatára szentelt

munkásságomban nagybecsű támogatásukban részesítettek, leg-
 őszintébb hálámát és köszönetemet kifejezni.

Mély tisztelettel maradván Nagyméltóságodnak

Budapesten, 1907 január hó 17-én.

alázatos szolgálója:

dr. Bedő Albert.

Sóltz Gyula megdöbbenéssel vesz tudomást *Bedő Albert* első
 alelnök ezen elhatározásáról. Ugy vélte, hogy *Bedő Albert* műkö-
 désének a magyar erdészlet és az egyesület körében csak a gond-
 viselés szab — minél későbbben — határt, s nem tud belenyugodni
 abba, hogy ő önként visszalépjen arról a küzdőtérrel, amelyen
 több mint 40 éven át vezérként láttuk. Indítványozza, hogy az
 igazgató-választmány ne vegye tudomásul a lemondást, hanem
 küldöttség útján kérje fel az első alelnököt lemondásának vissza-
 vonására.

Az igazgató-választmány *Sóltz Gyula* indítványát egyhangulag
 elfogadja és a küldöttségbe *Sóltz Gyula*, *Horváth Sándor* és
Hirsch István urakat kéri fel.*

IV. A pénztár állásáról a titkár a következő jelentést terjeszti
 elő: 1906. évben befolyt és kiadatott 77260 K 38 f.

A legutóbbi választmányi ülés óta az 1906. évet illetően
 alapítványi kötvények törlesztésére 429 kor. és a *Wagner Károly*
 alapra 58 kor. 97 fill. fizettetett be. Csatoltatott továbbá a m. évi
 közgyűlés határozata értelmében a m. é. pénztári kezelés feleslege
 vagyis 3698 kor. 30 fill. a *Wagner Károly*-alaphoz.

1907. évben a mai napig befolyt --- --- --- 9288 K 96 f.

ugyanezen idő alatt kiadatott --- --- --- 3106 K 04 f.

Mint rendkívüli befizetés befolyt a *Wagner Károly*-alapra
 32 K 36 f.

Jelenti továbbá a titkár, hogy a mult választmányi ülés hatá-
 rozatából eszközlendő értékpapírvásárlás még nem volt fogana-
 tosítható, mert a földhitelintézet mult évi végszámlája csak e hó
 15-én érkezett meg.

V. A titkár jelenti, hogy m. é. december hó 29-én és foly-
 tatólag f. é. január hó 2-án az egyesület képviselőjében részt vett
 azon az értekezleten, amelyet a kereskedelemügyi miniszter a
 vasuti díjtételek módosítása ügyében összehívott. A magyar állam-

*) Lásd az erre vonatkozó további hirt a Különfélék között. (247. oldal.)

vasutak részéről a fára nézve fennálló több kedvezmény megszüntetése volt tervbe véve, amely érzékenyen sujtaná az erdőgazdaságot. A titkár az értekezleten a díjtételeknek bárminemű emelése ellen nyilatkozott.

Ugyanez az álláspontja annak a bizottságnak, mely ennek a kérdésnek tárgyalására kiküldetett, azzal a különbséggel, hogy ennek a bizottságnak nézete szerint a fennálló dijszabások és kedvezmények érintetlenül hagyásán, illetőleg a Wien felé m. é. közepéig érvényben volt kiviteli díjkedvezmény újból való életbeléptetésén kívül a bükkfának külön kedvezmények volnának biztosítandók és az egyesületnek a tűzifa, a bánya- és cellulosefa s még néhány más erdei termék kedvezményes szállítása ügyében az 1896. évben tett előterjesztés (l. Erd. L. 1897. I. füzet) meg volna újítandó.

Az igazgató-választmány a bizottság javaslata értelmében határoz, minék megfelelően a kereskedelemügyi és földmivelésügyi miniszter urakhoz felterjesztés, a magyar fakereskedők és faiparosok egyesületéhez pedig átirat lesz intézendő. (1860—1906.)

VI. Az igazgató-választmány elhatározza, hogy a kereskedelemügyi miniszternél kérelmezni fogja, hogy az ipar- és a közlekedési tanácsban képviselőt nyerjen. (195—906.)

VII. A belföldi ipar fa-szükségletének fedezése körül a debreczeni kereskedelmi és iparkamara részéről felmerült panaszok ügyében, az azok tárgyalására kiküldött bizottság véleményét írásba még nem foglalhatván, a választmány e kérdés tárgyalását a legközelebbi ülésre halasztotta.

VIII. Az igazgató-választmány értesülvén arról, hogy a kereskedelemügyi miniszter a gazdasági egyesületekhez kérdéssel fordult, hogy mely viczinális vasutvonalak kiépítése volna kívánatos, elhatározza, hogy a maga részéről is összeírja azokat a vasutvonalakat, amelyek kiépítése erdőgazdasági szempontból szükséges és azokat a kereskedelemügyi miniszter elé terjeszti.

IX. A közgyűlési terem részére a legutóbbi közgyűlés határozatából folyólag megfestendő képek ügyében — a művészi részre vonatkozólag teljeskörű felhatalmazással — Tomcsányi Gyula elnöklete alatt Csupor István, Hirsch István és Vadászfy Jenő urakból álló bizottság kiküldetik ki.

X. A titkár bejelenti, hogy „Az Erdő“ című új szaklapból eddig 2 szám jelent meg s hogy az előfizetők száma jan. közepén már 928 volt.

Bemutatja továbbá Temesvár város levelét, melyben köszönetet mond azért, hogy az új lap ott készül, végül a Blum és társa egyenruházati cég értesítését, hogy a nála rendelt erdőőri egyenruhák árának $1\frac{1}{2}\%$ -át az erdőőrök javára létesítendő alap céljaira felajánlja.

Tudomásul szolgál.

XI. Ugyszintén tudomásul veszi az igazgató-választmány, hogy „Arad-, Temesvár-, Déva-, Lugosvidéki Erdészeti Egyesület“ címén új vidéki erdészeti egyesület alakult.

XII. A f. évben tartandó bécsi nemzetközi kongresszuson való képviselésére az igazgató-választmány dr. Bedő Albert alelnököt, Bittner Gusztáv, nemeskéri Kiss Pál, Sóltz Gyula, Téglás Károly, Tomcsáni Gyula és Vadas Jenő urakat kéri fel.

XIII. Az erdőgazdasági politikára kiírt pályázat eredménytelen maradván, az igazgató-választmány elvileg kimondja, hogy e műnek kiadását megbízás útján kívánja biztosítani. A megbizandó személyre nézve azonban csak a legközelebbi ülésen határoz.

XIV. A Deák Ferencz-alapítvány 1908. évi kamatainak hovatfordítása iránti javaslatételre a választmány Vadas Jenő, Téglás Károly és Scholcz Ottó urakat kéri fel, kiadván nekik Róth Gyulának a m. é. közgyűlés előtt beadott indítványát is tárgyalás végett.

XV. Biró Zoltánnak a m. é. közgyűlés elé terjesztett két indítványa (az erdészeti kísérletügy felkarolásáról és a magyar erdőgazdaságot leíró műről) Fekete Lajos, Nagy Károly és Vadas Jenő uraknak adatik ki véleményes javaslatétel végett.

XVI. A f. é. közgyűlés ügyvivői teendőinek ellátására az igazgató-választmány Pánczél Ottó kir. erdőfelügyelő, Suha Rézső városi erdőmester és Fischer-Colbrie Emil főhercegi erdőmester urakat kéri fel.

XVII. A földmivelésügyi miniszter urnak az erdősítési jutalmak kiosztására és az „erdei növények“ kifejezésnek a vámkezelésnél való értelmezésére vonatkozó átiratait az igazgató-választmány tudomásul veszi.

XVIII. A bányászati és erdészeti főiskola rektorának az egye-

sületi titkárhoz intézett levele alapján a választmány kimondja, hogy az egyesület nem zárkózik el azon felvetett észme elől, hogy elhunyt, kiváló érdemeket szerzett erdészeti tanároknak a főiskola aulájában felállítani tervezett mellszobrainak költségeihez esetről-esetre hozzájáruljon.

XIX. A budapesti kereskedelmi és iparkamara kérdést intézvé az egyesülethez, hogy hol gyártatnak hazánkban erdészeti eszközök és szerszámok, a választmány elhatározza, hogy ez ügyben az Erdészeti Lapokban kérdést intéz a tagokhoz és a további teendőket az elnökségre bizza.

XX. A titkár javaslatára elhatározza az igazgató-választmány, hogy az Erdészeti Lapokat a törvényhatóságok közigazgatási előadóinak hivatalból és díjtalanul megküldi. Súlyt helyez arra, hogy a közigazgatási előadóknak mód nyujtassék az erdőgazdaság kérdéseivel is helyes alapon megismerkedni, amihez a maga részéről az Erd. L. részükre való megküldése útján óhajt hozzájárulni.

XXI. Az igazgató-választmány elhatározza, hogy az egyesületi székházban lévő lakások bére — amennyiben nem volna arányban a környékbeli házakban fizetett lakbérekkel, mérsékelten emeltessék.

XXII. Soltész Nándor ny. m. k. erdőtanácsos abbéli kívánságát, hogy alapító tagsági jogai még életében fiára ruháztassanak át, az igazgató-választmány ellentétben állónak találja az alapszabályokkal és ennél fogva nem teljesíti.

XXIII, Uj rendes tagokként felvétetnek: *Bächer* Adolf m. k. erdőgondnok, aj. *Záreczky Pál*; *Blattny* Tibor m. k. erdészjelölt, aj. *Kolossy Imre*; *Holzner* Gyula fakereskedő, aj. *Dobren János*, *Januskovecz Pál* m. k. erdészjelölt, aj. *Béky Albert*; *Maukovics* Rezső m. k. erdőgyakornok, aj. *Rónay Antal*; *Mohler* Antal urad. erdész, aj. *Fogassy Gyula*.

K. m. f.

Bund Károly s. k.

titkár.

Báró Bánffy Dezső s. k.

elnök.

Hitelesítésül:

Tomcsányi Gyula s. k.

vál. tag.

Hirsch István s. k.

vál. tag.

IRODALOM.

I. Lapszemle.

Az „Erdészeti Kísérletek“ 1906. évi 3—4. füzete. Az „Erdészeti Kísérletek“ utolsó, a napokban megjelent füzete a következő cikkeket tartalmazza:

Fekete Lajos: Tanulmány az ungmegyei bükk-őserdők faállományának szerkezetéről.

Szerző hazánk kiveszőfélben levő őserdeinek egyikét veszi boncolás alá a rendes becslési eljárás alapján, kimutatja annak törzsszámát, körlapösszegét, fatömegét, továbbá a fák magasságát, vastagságát és alakszámát. Hogy ezeknek az adatoknak, különösen a vastagságok és magasságok törvényszerűségét és egymással való összefüggését szemlélhetővé tegye, felbontja az állományt száz vastagsági osztályra és ezek közül minden tizediknek az adatait külön kimutatásokba és ennek alapján grafikonokba foglalja össze.

Egyelőre csak a magasságok és vastagságok vannak így vonatkozásba hozva, de szerző kilátásba helyezte, hogy a korviszonyokat is bele fogja vonni az összehasonlítás keretébe.

Az előbbi két tényező végső adatait magába foglaló táblázatot ide iktatom.

Százalékos hely	Mellmagas- sági átm.	Csucs- magasság	M e g j e g y z é s
	<i>cm</i>	<i>m</i>	
0	5·3	5·5	Ez a kezdő küszöb
10	7·4	7·8	
20	9·9	10·7	
30	12·8	13·8	
40	16·4	17·1	
50	20·8	20·2	
60	26·2	23·1	
70	32·5	25·8	
80	40·0	28·2	
90	50·5	30·5	
100	82·4	34·5	

Az ilyenmű adatok, melyekhez hasonlókat a szerző már régebben egy izben bemutatott volt (E. K. 1902. 3—4. füzet), nagyon értékesek, annál is inkább, mert — mint a szerző is megjegyzi — őserdeink rohamosan apadnak, úgy, hogy már a közelebbi jövőben csak ilyen kimutatásokból fogjuk azokat megismertethetni az utódokkal, pedig valószínű, hogy a száraló erdő, amely az őserdő alakjához legközelebb áll, a jövőben nagyobb szerephez fog jutni és ennek révén őserdeink nagyon fontos adatokat szolgáltathatnak jövőendő gazdálkodásunkhoz. Kívánatos volna, ha mások is foglalkoznának hasonló adatok szerzésével és hogy ne csak a magasság, vastagság és a korbéli viszonyok legyenek vonatkozásba állítva, hanem hogy hasonló boncolgatás alá legyen véve a törzs és korona közötti viszony, különös tekintettel a faalak és koronafejlettség — valamint a tömeggyarapodás és a műszaki minőség közötti összefüggésre, amely tényezők nálunk kísérleti állomásunk erdőlési kísérleteit kivéve — jóformán teljesen figyelmen kívül maradtak.

Az előbbi czikkkel rokontárgyu a következő is, Bartha Ábelnek „A luczfenyőről“ szóló tanulmánya, amely szerző szerint az erdőbecslés és erdőrendezés körébe vág, de tulajdonképpen erdőműveléstani tanulmány alapját képezi.

Bartha is az őserdőt teszi vizsgálódása tárgyává. Adatait a szokásos módtól eltérően, még pedig meglehetősen bonyolult módszer segítségével szerzi és dolgozza fel. Állításai — amint ő maga is megjegyzi — néhol ellentétben állanak általánosan elismert tétellekkel, ami azonban azok értékét — ha tényleg beigazolódnak — csak emelni fogja.

Mostani munkája még csak alapvetése később kifejtendő nevelési rendszerének, mely oda konkludál, hogy meghatározott — alkalmasint a lehető legrövidebb — idő alatt oly mennyiségű és méretű fát termeljen, amennyi természetes növekvés útján létrejöhet.

Adatgyűjtése kiterjed a luczfenyő törzsének vastagságára és magasságára, valamint ezeknek egymáshoz való viszonyára a törzs különböző részeiben, amely egyrészt a tuskóterpeszben, másrészt a vaskosságban nyer kifejezést. Részletesen fejtegeti a luczfenyő

növedékének lerakódását, valamint a köbtartalom eloszlását a magasság különböző hányadaiban.

Ezeknek az adatoknak alapján, amelyek részint táblázatokba, részint grafikonokba vannak foglalva, egynehány figyelemre méltó tételt állít fel Bartha. Így pl.:

Az álló fa kora egyenes arányban áll a tuskóterpesz nagyságával.

A magasság, a kor és a vaskosság egymással nincsenek kapcsolatban.

A luczfenyő köbtartalmának 80%-a a félmagasságon alul van és csak 3%-a a háromnegyed magasságon felül. Pl. Egy 58 cm vastag törzsnek tuskórészén 70 cm-nyi darab elforgácsolása illetőleg fel nem használása a fatömegnek 5%-át jelenti, míg ellenben 9.35 m hosszú sudardarab elhanyagolása csak 3.3% veszteséget ad.

Érdekes végül a különböző köböző képletek összehasonlítása, melynek alapján Bartha a Huber-féle — középátmérő szerinti való — számítást mondja általános használatra legmegfelelőbbnek.

A következő cikkben *Fekete* Zoltán ismerteti az általa első ízben alkalmazott új fatömegbecslési módot, a „rudas szalagpróbát“.

Eljárásának lényege az, hogy a megbecsülendő erdőből hosszú szalagszerű területen veszi fel a fákat azoknak külön megjelölése nélkül. Szerző szerint ez a mód a szokásos próbaterek felett avval az előnnyel bír, hogy jóval gyorsabb és pontosabb, míg ellenben a próbakörözésnél gyorsabb ugyan, de valamivel csekélyebb a pontossága.

Az eljárás gyakorlati értéke felett csak nagyobb számú összehasonlító kísérlet után lehet majd ítéletet mondani, de mindenestre megérdemli, hogy az erdőrendezősegek foglalkozzanak vele.

A következő lapokon *Véssei* Mihály számol be a szabédi kísérleti telep 1905. évi munkásságáról.

A munkálatok többnyire a régi mederben folytak, amely az „E. K.“-ben már évről-évre ismertetve volt. Javarást az 1904-ik évi szárazság okozta károk pótlása volt a feladat, de ez sajnos, itt sem vezetett a kellő eredményre, mert az 1905-ik év folyamán megismétlődött szárazság az előbbi évnek pusztításait még csak jókozta. Az egymásután következő két száraz esztendő a telepet

nagyon megviselte és haladásában évekkal hátravetette, mert a következő években a munkálat javarészét az elmúlt kétévben kipuштult csemeték pótlása fogja igénybe venni.

A telep újabb munkálatai közül kiemelendők a műtrágyázási kísérletek, valamint újabb, sikert ígérő külföldi fajok telepítése, még pedig kevés igényű fajokkal kísérleteztek a teljesen kopár és terméketlen oldalakon, értékesebb és kényesebb fajokkal a telep jó termőhelyein, többnyire mezőgazdasági növények védelme alatt.

Nagyon érdekes adatokat tartalmaz a következő cikk, amelyben Zügn Nándor közli az erdészeti kísérleti állomások meteorológiai megfigyeléseit, megtoldva azokat az 1905-ik évi időjárás rendellenességeinek fejtegetésével.

Kiemeli pl. április hűvösségét; ennek a hónapnak középhőmérséklete 0·2—1·7 fokkal maradt az eddig észlelt középérték alatt, míg minimális hőfoka pl. Kisiblyén 5, Liptóújvárt 9·6 fokkal süllyedt az eddig észlelt legalacsonyabb hőfok alá.

Julius és augusztus hónapok, ellenben feltűnő hőtöbbletet mutattak fel. Előbbi 1·2—2·0, utóbbi 1·6—3·4 fokkal mutatott nagyobb hőmérsékletet, mint amilyent eddig feljegyezhattünk. Evvel szemben a csapadék az említett hónapokban nagy csökkenést mutat, amennyiben a július havi középérték 36·8—96·3⁰/₀-kal, az augusztusi Liptóújvár és Kisiblye kivételével 24·3—60·5⁰/₀-kal maradt az eddigi megfigyelések alatt. Ami csapadékot augusztus hó hozott, az is a második felében esett, úgy hogy első fele a júliussal együtt valamennyi állomáson nagyon is érezhető, hosszú és a növénytenyésztésre felette káros szárazsági periodust alkotott.

Ezeknek a meteorológiai adatoknak még speciális értéket fog adni azoknak a növénytenyésztési viszonyokkal való összevetése, amely célra az összes állomásokon folynak a megfigyelések. Önként értetődik, hogy ilyenmő összehasonlításokhoz több évi megfigyelésekre van szükség.

A legfeltűnőbb rendellenességet október hó mutatja. Ennek középhőmérséklete 3·3—5·1 fokkal maradt az eddigi alatt, csapadékban ellenben 39·1—255·5⁰/₀-kal haladta meg az előbbi évek átlagát, kivéve Kisiblyét és Liptóújvárt, ahol kevesebb volt a csapadék a rendesnél, ami jórészt annak tulajdonítható, hogy éppen

a feltűnő hideg miatt a csapadék már túlnyomóan hó alakjában hullott le, ami nem ad oly nagy víztömeget, mint az eső. A hideg októbert enyhe november követte, ami annyira fokozta a rendellenességet, hogy októbernek havi középhőmérséklete az állomások felerészén alacsonyabb volt, mint a novemberi, holott rendes viszonyok között a két hónap között 6 foknyi hősüllyedés szokott lenni.

A füzet ezenfelül még két „kisebb közlést“ tartalmaz az állomás vezetőjének tollából, amelyben két érdekes esetet mutat be az állomáshoz küldött növénybetegségek közül. Az egyik a *Thelephora laciniata* Pers. nevű gomba a luczfenyő csemetéjén, a másik a jegenyefenyő gyökértetű (*Pemphigus Poschingeri* Holz.) Mind a kettőt a máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóság küldötte be az 1906. év folyamán.

A füzet végén „intézeti ügyek“ alatt az erdészeti kísérleti állomások nemzetközi szövetségének V. összejövetele van leírva és hozzá a résztvevőknek csoportképe csatolva.

II. Könyvismertetés.

A vadon termő **gyógynövények**, valamint a gazdasági melléktermékek gyógyszerári értékesítésének rövid ismertetése. Irta: *Páter Béla* gazdasági tanintézeti tanár.

Ily címen 132 oldalra terjedő, 61 ábrával ellátott, hézagot pótló művet adott ki az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület“ könyvkiadó vállalata. E könyvnek az a célja, hogy a szegényebb sorsu népet és annak vezetőit a gyógyfüvek gyűjtésének ügyére figyelmeztesse és rövid utbaigazitással szolgáljon arra, hogy tudja meg a nép, melyek a hasznavehető és értékesíthető gyógynövények s ezek gyűjtése és értékesítése által miképpen juthat újabb keresethez.

A könyv 6 fejezetre oszlik. Az 1-ső fejezetben szerző *a gyógynövényeknek értékesítéséről* szól. Szerinte a kisgyűjtő egy-magában nehezen boldogul; de ha többen szövetkezeti alapon gyűjtik, kezelik, csomagolják és értékesítik a gyógynövényeket, úgy az könnyebben megy. A 2-ik fejezet a *gyógynövények szedése* címen mondja el a szükséges tudnivalókat. „*A gyógynövények szárítása*“ a címe a mű 3-ik fejezetének, míg a 4-ik fejezetben

„A gyógynövények csomagolása“ van leírva. A mű legnagyobb fejezete, az 5-ik fejezet. „A hazánkban vadon termő gyógynövények“ czimen a szerző 57 hazai, vadon tenyésző gyógynövényt ír le. Közli a növény külső ismertető jeleit, leírja azok előfordulási helyeit, megismerteti a növény tulajdonságaival és használatával s végül a szedést és értékesítést illetőleg hasznos tanácsokat ad. A műben leírt egyéb gyógynövényeken kívül az erdészetet közelebbről érdeklő következő gyógynövények vannak ismertetve: *Cetraria islandica* Achar., *Aspidium Filix mas* Swartz., *Polypodium vulgare* L., *Lycopodium clavatum* L., *Juniperus communis* L., *Veratrum album* L., *Colchicum autumnale* L., *Orchis militaris* L., *Quercus pedunculata* Ehrh., *Tilia ulmifolia* Scop., (kislevelű hárs) és *T. platyphyllos* Scop., *Althaea officinalis* L., *Malva silvestris* L., *Rhamnus cathartica* L., *R. frangula* L., *Archangelica officinalis* Hoffm., *Conium maculatum* L., *Carum carvi* L., *Ononis spinosa* L., *Prunus spinosa* L., *Vaccinium Myrtillus* L., *Gentiana lutea* L., *Atropa Belladonna* L., *Hyoscyamus niger* L., *Datura Stramonium* L., *Pulmonaria officinalis* L., *Verbascum thapsiforme* Schrad., *Veronica officinalis* L., *Thymus*-fajok, *Plantago lanceolata* L., *Sambucus nigra* L., *Tussilago farfara* L., *Taraxacum officinale* L., *Lappa*-fajok, *Arnica montana* L. és *Inula Helenium* L.

A könyv 6-ik fejezete a „Gazdasági melléktermékek gyógyszerári értékesítését“ írja le. A mezőgazdaságban, valamint a gyümölcsös kertben termesztett növények egyes részei is értékesíthetők gyógyszerárakban vagy droguistáknál. A diófa, őszi barack, mandolafa, cseresznye-, meggyfa, nyárfarügyek; paprika, kender, dinnye- és tökmag, lenmag, napraforgó, bazsarózsa, mustár, ániz, (des) kömény, koriandrom és majorána egyes részei alkalmasak e célra.

Erdeink, erdei tisztásaink, réteink s havasi legelőink tele vannak gyógynövényekkel. Ez a nagymennyiségű gyógyítóanyag évről-évre elvész. Kívánatos volna, hogy olyan vidéken, hol a fennebb említett gyógynövények egyike vagy másika nagyobb mennyiségben fordul elő, azok értékesítenek. Az évenként befolyó összeg az erdők jövedelmezőségét emelné.

A gazdag tartalmu művet tehát a szaktársak szives figyelmébe ajánlom.

A mű ára vászonba kötve 5 korona; bármelyik fővárosi könyvkereskedésben kapható.

Tomasovszky Imre.

Kereskedő és Konzul. (Az osztrák-magyar konzulátusok igénybevétele kereskedelmi ügyekben.) Irta: Tschinkel Camillo. Németből fordítva kiadja a m. kir. keresked. muzeum. Budapest. 8°. 180 oldal.

A könyv a konzuli intézménynek, a nemzetközi kereskedelem eme fontos eszközének hasznos hivatását ismerteti. A konzul az állam anyagi érdekeinek a külföldön való képviselője, a mellett azonban a keleten pl. az elsőfoku bíróság, hadkiegészítő ker. parancsnokság, sorozási bizottság és tengerészeti hatóság teendőit is végzi.

A könyv ehhez képest tíz fejezetre osztva tárgyalja a konzuli kereskedelmi szolgálat szervezését és célját, a konzulátusokkal való levelezés szabályait, a konzuli jelentések értékét, a konzulok üzleti és hitelértéseiteit, a konzuli közbenjárást vitás kereskedelmi kérdéseknél, a konzuli jogtanácsosok intézményét, a külföldi árlejtésekről szóló konzuli jelentéseket, a konzuli kereskedelmi szolgálatra vonatkozó panaszok és óhajok bejelentésénél kövendő eljárást s a konzuli illetékek díjszabását. Végül a cs. és kir. konzuli hivatalok jegyzékét közölve találjuk.

Cserny Gy.

† Reinfuss Félix.

Lapunk múlt számában röviden már hírül adtuk, hogy Reinfuss Félix, a jászóvári prépostság erdőmestere, elhunyt. Vele a magyar erdészeti egyik szerény, de kiváló szakértelemmel rendelkező munkását, az Országos Erdészeti Egyesület régi alapító és az egyesület mindennemű mozgalmában buzgón s lelkiismeretesen résztvevő választmányi tagját veszítette.

Igen sokan gyászolják benne a kedves szaktársat

és őszinte jó barátot, mert szívélyes és nyílt modorával nagy számban szerzett magának barátokat.

Munkás életének javarészét Jászón töltötte, ahol a jászóvári prémontrei kanonokrend erdőgazdaságát vezette és a reá bízott szétszórtan fekvő, terjedelmes erdőbirtokon a gazdálkodást a haladó kor igényeinek megfelelőleg oly színvonalon tartotta, hogy úgy a birtokos prépostságnak, mint szaktársainak osztatlan elismerését méltán kiérdemelte.

Tevékenysége azonban nem szorítkozott tisztán a szakteendőkre. Vezette a prépostság bányaugyeit, a vasgyári, téglagyári és kályhagyári ügyeket is.

Bár idegenből szakadt hozzánk, kiváló jó magyar polgár volt. Jászón a legtöbb közintézmény a nevéhez fűződik, aminek elismeréseül a város közönsége előbb törvényhatósági bizottsági tagul, később diszpolgárául választotta meg.

*

Reinfuss Félix 1846 november hó 20-án Przemyslben (Galicziában) született.

A kassai réaliskola 1862-ben történt elvégzése után, mivel fiatal kora miatt a selmeczbányai erdészeti akadémia hallgatói közé fel nem vették, már 16 éves korában az erdészet szolgálatába lépett.

1862-től 1864-ig mint erdőgyakornok a közalapítvány mislyei erdőhivatalánál szolgált.

Az 1864/5—1865/6. években a selmeczbányai erdőakadémia hallgatója volt és azt kitünő eredménnyel végezte.

1866-tól 1877-ig több magánuradalomban szolgált mint erdőgyakornok és mint kezelő erdész. Többek közt gróf Keglevich Bélának az O. E. E. első elnökének tornai uradalmában is.

1877. évben április elsejétől a jászóvári prémontrei

kanonokrend meghívására, annak uradalmában vállalt főerdészi állást. Itt 1881-ben erdőmesterré neveztetett ki és megbízott a prépostság jászói, leleszi és nagyváradai erdőbirtokának vezetésével.

Ebben az állásában eredménydusan működött 1907. évi január hó 26-án bekövetkezett haláláig.

Temetése nagy részvét mellett Jászón történt és részvéte jeléül az O. E. E. is koszorút helyezettett sirjára.*)

Őrizzük meg emlékét kegyelettel!

KÜLÖNFÉLÉK.

Dr. Bedő Albert, az Országos Erdészeti Egyesület első alelnöke, ebbeli tisztségéről, a mint t. olvasóink a fenn közölt választmányi jegyzőkönyvből (234. old.) értesülhettek, hivatkozással az egyesület céljainak szolgálatában eltöltött, 40 évet meghaladó munkásságára, lemondott. Örömmel tudatjuk, hogy az első alelnök ur ezt a meglepő, senkitől sem várt elhatározását megváltoztatta és annak a küldöttségnek felkérésére, amely a választmány megbízásából Sóltz Gyula vezetése alatt m. hó 27-én tisztelgett nála, lemondását visszavonta.

A Sóltz Gyula szavaira adott válaszbán dr. Bedő Albert ismételten hivatkozott az egyesület szolgálatában eltöltött hosszú időre, amely a közelmúltban a közgyűlés keretében megünnepelt 40 éves fennállás jubileumával mintegy határponthoz jutott, amelynél ő kötelességének vélte, hogy állását az egyesület rendelkezésére bocsássa és visszavonuljon. Amennyiben azonban a választmány úgy találja, hogy továbbra is hasznára válhatik a magyar erdészetnek és az egyesületnek, ha alelnöki állását megtartja, ő ezen óhaj előtt meghajol és erejéhez képest igyekszik továbbra is szolgálni azt az ügyet, a melyhez több mint 40 éves múlt és az érzelem minden szála fűzi.

Az Országos Erdészeti Egyesület fölött ekként elmúlt az alelnök-válság veszedelme és dr. Bedő Albert ny. államtitkár, első alelnököt mint eddig, továbbra is ott fogjuk látni a magyar

*) A boldogult fényképét legközelebbi számunkban közöljük.

erdészet előharczosai között s azoknak is az élén, reméljük, még igen hosszú ideig!

Személyi hírek. *Balogh Vilmos* földmivelésügyi miniszteri tanácsosnak, aki a miniszterium elnöki osztályának sok éven át volt vezetője és legújabbán a gazdasági szakoktatás és kísérletügy élén áll, a király az államtitkári czimet és jelleget adományozta. — *Graf Adolf* uradalmi erdőmestert a király a közügyek terén szerzett érdemei elismeréséül a koronás arany érdemkereszttel, *Binder Antal* ny. főerdőőrt sok évi hű és hasznos szolgálatáért a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki.

Az erdőtisztek műszaki minősítése a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet egyik választmányi ülésén Bodola János műegyetemi tanár részéről kétségbe vonatván, a selmeczbányai bányászati és erdészeti főiskola rektora a következő sorokkal fordult a „Magyar Mérnök- és Építész-Egylet“ elnökségéhez:

A „Heti Értesítő“-ben közölt, a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet 1906. évi december 7. tartott 484. (rendkívüli) választmányi ülésére vonatkozó jegyzőkönyv 4. pontja *Bodola* Lajos műegyetemi tanár úrnak azt a kijelentését tartalmazza, hogy „a bánya- és erdőmérnökök jogosításáról egyelőre nem nyilatkozhatik. A bánya- és különösen az erdőméréshez kevesebb geodéziai és a geodéziával kapcsolatos speciális matematikai képzettség szükséges, mint amit egy tagosító mérnőktől meg kell követelni“.

Ha *Bodola* tanár úr megmaradt volna kijelentésének első részénél, akkor ahhoz szó egyáltalában nem férhetne. Minthogy azonban a tanár úr az idézett passzus második részében közvetve mégis csak nyilatkozik a bánya- és erdőmérnökök geodéziai tanulmányairól, kötelességemnek tartom, hogy mint a szóba hozott mérnökök tanítására hivatott intézet ezidei vezetője, néhány idevágó megjegyzést tegyek, abban a feltevésben, hogy a tekintetes elnökség módját fogja találni annak, hogy ezek a megjegyzések az igazság érdekében és az „*audiatur et altera pars*“ elvénél fogva a nyilvánosság elé jussanak.

A bányamérnök a bányászati áttörések végrehajtása végett földalatti kapcsoló és tájékozó méréseket végez, melyek az alagutak hajtásánál követett mérésektől semmiben sem különböznek.

10—20 km hosszú altárók vagy ha úgy tetszik, tunnelek pontos áttörését a modern bányamérnöknek garantálnia kell és garantálja is. Hogy ilyen mérések háromszögelés nélkül el sem képzelhetők, hogy a hibaszámítás, a földrajzi rendszalak, a valódi déllő meghatározásának alapos ismerete nélkül végre nem hajthatók, alig szorul bizonyításra, különösen pedig nem szorul bizonyításra a műszakilag képzett szakközönség előtt, amely bizonyára azt is szívesen koncedálja, hogy a bányászati viszonyok különlegességénél fogva oly geodéziai feladatok megoldása is hárul a bányamérnökre, amelyek a földmérési munkák

zömétől módszerben és végrehajtásban lényegesen elűtnek, anélkül, hogy a tagosító mérnöktől megkívánt geodéziai tudást fölöslegessé tennék.

Főiskolánkon már most az oktatás egész terve odairányul, hogy a geodéziai, de a matematikai előképzettség is e sokoldalú és túlnyomóan kiváló precizitást megkívánó feladatoknak mindenben meg is feleljen. És amint az eredmények igazolják, el is érjük célunkat. Bányamérnökeink minden idegen segítség nélkül elvégzik geodéziai feladatukat a föld alatt és a föld felett. Nem hiszem, hogy visszariadnának a tagosító mérnök munkálatainak nehézségeitől.

De azt sem hiszem, hogy a tagosító mérnökök mindegyike vállalkoznék a földalatti mérési munkálatok végrehajtására. Nem látom tehát a jogosultságát annak, hogy a bányamérnökök a kívánt jogi kvalifikáció megszerzése után, miért ne végezhesenek el olyan munkát, amelyet jól elvégezni tapasztalat szerint tudnak.

De nem áll másképpen a dolog az erdőmérnökökre nézve sem. Tudtommal a birtokrendezési, illetőleg tagosító munkálatokat olyan háromszögelések alapján végzik, amelyek az I. rendű háromszöghálózathoz támaszkodnak. Ezeket a méréseket az erdőmérnökök számára kötelezően előírt, új tanulmányrendünk szerint két féleven át hetenkint 4, illetőleg 3 előadási és 4—8 gyakorlati órában tárgyalt erdészeti földmérésben olyan kiterjedésben öleli fel, amely mértékben azoknak ismeretét a tagosító mérnöktől követelni kell. Ehhez a geodéziai tudáshoz azonban még valami járul. Erdőmérnökeink, gyakorlati munkakörüknek megfelelően, tanulmányi tervünk szerint megszerezhetik s amint a tapasztalat igazolja, meg is szerzik azt az elméleti és gyakorlati tudást is, mely az erdőgazdaságon kívül még a mezőgazdaságra, talajjavításra, öntözésre, vízszabályozásra stb. vonatkozik.

Igaz, hogy ezeknek az ismeretágaknak főiskolánkon való tanítását első sorban a mai erdőgazdaság sokféle kívánalma követeli meg. De hogy ezeket az ismereteket az erdőmérnök a tagosításnál is kiválóan értékesítheti, azt magának *Bodola* tanár úrnak a felszólalása bizonyítja, mikor azt mondja, hogy a tagosító munka nem egyedül a földmérésből áll, hanem számos egyéb műszaki munkával kapcsolatos és ennek igazolására mindazokat az ismeretágakat felsorolja, amelyeket az imént felemlítettem. A mezőgazdaság nincs bent *Bodola* tanár úr felszólalásában, hanem csak az enyémben. Hogy ennek az ismerettöbbletnek a tagosító mérnök kárát látná-e, az iránt alig merülhet fel kétség.

Nem tartanám tehát jogosultnak azt sem, ha a kellő jogi kvalifikáció megszerzése után erdőmérnökeink sem szerezhetnék meg a tagosító munkálatokhoz való alaki képesítést, noha geodéziai tudásuk megfelel a tagosító mérnököktől megkívánandó mértéknek és ezt az ismeretüket még kiegészíti az a műszaki tudás is, mely a tagosító munkálatokkal *Bodola* tanár úr szerint is kapcsolatos. Selmecbányán, 1907. évi januárius hó 25-én.

Kiváló tisztelettel

a főiskola ezidőszerinti rektora:

Herrmann.

Részünkről csak őszinte köszönettel vehetünk tudomást a főiskola rektorának abbéli törekvéséről, hogy a vezetése alatt álló főiskola által nyújtott minősítésnek erélyesen védelmére kel. Egyuttal azonban csodálkozunk kell azon, hogy a Magyar Mérnök- és Építész-Egyletnek egyik előkelő és nagyképzettségű tagja a selmeczbányai főiskolában felőlt tananyag felől annyira tájékozatlan, hogy az erdőmérnököket, akik közül nem egy dolgozik mint háromszögelő mérnök az országos felmérésnél teljes sikerrel, sőt biztos értesülésünk szerint főnökeinek teljes megelégedésére is, a nagy szerepet vivő gazdasági ismeretek daczára sem tartja alkalmasnak a tagosító mérnöki munkálatokra. Annál inkább csodálkozhatunk ezen, mert a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet néhány év előtt a műszaki rendtartásról szóló törvénytervezet elkészítésénél elismerte az erdőmérnökök műszaki minősítését.

A kérdés történetére nézve álljanak itt a következők: Az erdélyi birtokrendezés tárgyában tartott értekezleten tárgyalás alá került az erdélyrészi tagosító mérnökök minősítése ügyében kiadni tervezett rendelet szövege is, amelyben a selmeczbányai főiskola végzett hallgatói figyelemben nem részesültek. Az Országos Erdészeti Egyesület képviselője felszólalásában kérte, hogy a főiskola végzett hallgatói a műegyetemet végzettekkel egyenlő elbírálás alá vonassanak.

Ugyanily értelemben irt át az Országos Erdészeti Egyesület az igazságügyminiszterhez.

Az erdőtisztai kar az állat-, illetőleg madárvédelem szolgálatában. A magyar erdészeti kar igaz odaadással és lelkesedéssel karol fel minden ügyet, amelylyel elsősorban erdészeti érdekeket szolgál, de amelylyel egyszersmind a köz javára is közreműködik.

Ugyszólván az ország minden részéből érkeznek megkeresések az Országos Állatvédő Egyesülethez erdészeink részéről, akik a madárvédelmen kívül az általános állatvédelmet is felkarolják, sőt sok helyütt egyenesen mozgalmat is indítottak egyesek az iránt, hogy a nemes ügyet szolgáló, ily célzatu egyesületek létesüljenek.

Örömmel kell ezeket a tényeket megállapítani, mert ebből

is kitünik, hogy mennyire igazolt volt dr. Darányi Ignác miniszter azon kijelentése, hogy részben az erdészek ismert ügybuzgalmától várja a madárvédelem fellendülését.

Hazánkban eddig az állat-, illetve madárvédelem szolgálatába a következők szegődtek:

Almássy Andor m. kir. erdőigazgató Lugos, akit a közbizalom az ottani állatvédő egyesület elnökévé is választott. Kétszeres jelentőséggel bír e megtszttetés, mert éppen azon a vidéken még sok kívánni való van e téren.

Előző számainkban már megemlékeztünk arról, hogy *Selymessy Ferencz* m. kir. főerdész Kecskeméten, mily nagy munkálkodást fejt ki a madár- és állatvédelem érdekében, és hogy ezen működése mily nagy méltánylásra talált a közönség körében, bizonyítja az a körülmény, hogy *Selymessyt* a kecskeméti állatvédő egyesület alelnökévé választotta. *Selymessy* Ferencz egyebek között e hó 27-én a mezőgazdasági téli tanfolyam keretében, bemutatásokkal kapcsolatosan nagyobb szabásu előadást is tartott nagyszámu közönség előtt a madárvédelemről.

Évek óta nagy tevékenységet fejt ki *Törzs István* városi erdőmester Kőszegen is, aki az ottani egyesület tevékeny választmányi tagja.

Igen nagy horderejü az a működés, amelyet székes fővárosunk erdőmestere *Guckler Károly* fejt ki, aki nagy odaadással üzi a madárvédelmet és már nem egy madárfogónak okozott súlyos megbüntetéssel szomorú órákat.

Ujabbán *Binder Béla* székesfehérvári m. kir. erdőgondnok is a nemes ügy szolgálatába állott és most szervezi az O. Á. V. E. közbenjöttével *dr. Kukuljevic József* m. kir. állatorvos utbaigazításai alapján az ottan megalakítandó egyesületet.

Ugyancsak lelkes apostolává szegődött ez ügynek *N. Barthos Gyula* kernyesdi (Hunyad m.) főerdész és *Léber Antal* Szatmár városi főerdész.

E nemes törekvéseket *Máday Izidor* ny. miniszteri tanácsos, az O. Á. V. E. elnöke támogatja, aki az Orsz. Erd. Egyesületnek is régi választmányi tagja.

Végezetül ez uton is felhivjuk kartársaink érdeklődését ez ügy iránt és egyszersmind tájékoztatásul felemlitjük, hogy az

O. Á. V. E. szívesen szolgál utbaigazítással, felvilágosítással és megfelelő szakmunkákkal. — C —

Erdei vasut a Szepességén. A „Glesinger József Fülöp fakereskedő cég“ a Gölnicz folyó jobb partján lévő lassupataki völgyben 8.1 km hosszban gőzüzemű, s ehhez csatlakozólag 1.9 km hosszban lóüzemű erdei vasutat épített a múlt év nyarán és őszén.

Az erdei vasut kiinduló állomása Merény bányavárostól mintegy 2 km távolságra eső azon a helyen van, hol a Lassupatak a Gölnicz folyóba torkol. Ezen a helyen nevezett cég nagyobb szabású, 3 gyorskerettel felszerelt, modern gőzfürészt is épített, mely mellett a szükséges hivatalnoki és munkáslakások, irodák stb. lesznek elhelyezve. A gyártelep villamos világitást kap.

Az erdei vasut főleg a gróf Andrássy Géza-féle hitbizományi uradalomból vásárolt haszonfának, másrészt pedig az óvizi m. kir. erdőgondnokságnak a Lassupatak völgyére hajló haszonfavágásaiból kikerülő faanyag leszállítására fog szolgálni.

A szóban levő erdei vasut építése — a tulságosan zord időjárás folytán — nem fejeztetett be teljesen; de tavasszal egészen át fog adatni a forgalomnak s ekkor fog üzembe helyezettetni az új gőzfürész is.

A január hó 19-én tartott műtanrendőri bejárásom a „Merény-Lassupatak-határvölgyi erdei vasut“ 6.7 km vonalszakasza átadatott a forgalomnak. *Tomasovszky Imre.*

A vadorzók ellen. *Andrássy Gyula* gróf belügyminiszter — amint a napilapok írják — a vad és vadász legnagyobb elleniségének, a vadorzónak megrendszabályozásáról intézkedik egyik újabb rendeletében. Az orvvadászt nehéz tetten érni, még nehezebb elfogni. Habár fegyverrel a kezükben el is fogják őket, a legritkább esetben lehet rájuk bizonyítani a vadorzást. Azzal védekeznek leginkább, hogy eszük ágában sem volt lelőni a vadat s ezért a büntetéstől is megmenekültek. A hatóságoknak ezentul ezt a védekezést elfogadni nem lesz szabad. A belügyminiszter ugyanis kimondotta, hogy aki fegyverrel idegen vadászterületre lép s mielőtt fegyverét használta volna, tetten érik, az engedély nélkül való vadászás által elkövetett cselekmény véghezvitelét nemcsak meg-

kezdette, hanem be is fejezte; a vadorzók tehát nem védekezhetnek azzal a szokásos kifogással, hogy vadat nem lőttek, mert a hatóságok a szigorú birságot minden körülmények közt kiróják rájuk.

Erre a hirre a Bp. H. egyik főerdész olvasója a következő megjegyzéseket teszi:

„Olyan ember írja e sorokat, aki nap-nap után halálraszánva indul ki otthonából a vadorzók istentelen gonoszsága, hihetetlen vakmerősége miatt. Valóságos guny nekem azt hallani becses lapjukból, hogy a belügyminiszter ur nagy örömet szerzett a vadászoknak és erdészeknek, mert a vadorzók ellen ismét egy újabb rendeletet adott ki! Ó, kérem, hagyjanak föl ezzel az írott malasztal, dobják a tűzre mind s adjanak helyette egy szemernyi realitást! Mit érnek a rendeletek azok szerkesztésében, akiknek fogalmuk sincs a való állapotokról. Bár akadna valaki jótevőnk nekünk szegény erdészeknek, aki megsugná a miniszter urnak, hogy akkor fogjuk őt áldani, amikor a puszkapor árát fölemeli kilogramonként legalább 8—10 koronára, hogy minden naplopó ne juthasson oly könnyen hozzá. Ha már semmiképp sem akarják megadni nekünk e fegyveres rablókkal szemben azt a szabadságot, amit birnak a csendőrök, legalább nehezítsék meg a munkakerülő erkölcsrontó, léha életmódját. Hát miféle sors, miféle igazság az, hogy egy diplomás erdőtiszt, ambiciótól sarkalva megy kötelessége után s egy forgalmas helyen: közlekedési út mellett fekvő faraktárában három fegyveres vadorzó, a vidék elaljasult, munkakerülő, teljesen vagyontalan szemétje, mellének szegezett fegyverekkel állja útját s halálos fenyegetéssel, ha fegyveréhez merne nyulni, hátrafelé lépkedve, távoznak a negyedik után, ki hátán czipeli a vérétől pihegő szegény özet! Ez megtörtént velem, s rá harmadnap az egyik erdőőrözmet vadorzóktól félholtra lödözve szállítottam kórházba. Ezek ellen csak az segít, ha a fölesketett erdészeti személyzet csendőrségi szabályzatot kap s ha a puszkapor ára oly nagy lesz, hogy ahhoz mindenki ne juthasson hozzá, s akkor is csak a vadászjegy — vagy a szolgálati eskü-bizonyítvány előmutatása mellett.“

Más felszólalások ellenzik a lőpor árának felemelését és a céljt elérhetőnek vélik azáltal, ha csakis vadászjegy vagy más

igazolvány alapján adatik ki a lőpor, melynek árusítása kizárólag az adóhivatalokra és pénzügyőri szakaszokra volna bizandó.

Általános a panasz a vadorzók elszaporodása és a vadorzás büntetésére illetékes hatóságok lanyha eljárása felett.

Az uráli bagoly téli megjelenése hazánkban. Északi és keleti Európa, különösen pedig az Urál hegység a hazája ennek a bagolyfajnak. Magyarország hegyes vidékein szintén fészkel, de oly csekély számban, hogy csak ritkán találkozik vele a megfigyelő. Annál föltünőbb ennélfogva, ha egyszerre csak nagyobb számban lép föl és megjelenik oly helyeken is, ahol évtizedek folyamán se látták.

Több helyről nyert értesülés szerint az idei télen, helyesebben január óta, föltünően gyakori volt ez a máskülönben csak ritkán vagy egyáltalában elő nem forduló bagolyfaj. Eddig csak egy ilyen esetet ismerünk Magyarországból, t. i. az 1904/05. év telén ugyancsak gyakoribb volt a szokottnál, úgy, hogy még a Dunántultra is került belőle. Ez a két gyors egymásutánban bekövetkezett invázió arra enged következtetni, hogy a jövőben esetleg állandósulhat ez a mozgalom, és akkor szemben állunk egy a madárvilágban meglehetősen ritkán előforduló áttelepedési folyamattal. Arról volna ugyanis szó, hogy az uráli baglyoknak egy része Magyarországra helyezi át téli tanyáját. Ilyen áttelepedési folyamatot már többet ismerünk, de valamennyit igen hézagosan, többnyire csak a befejezésüket. Most alkalmunk volna egy ilyen szerfölött érdekes és az állatföldrajz szempontjából fontos folyamatot szinte lépésről-lépésre követni és megismerni. A magyar tudományra háramlik az a kötelesség, hogy ezt a kínálkozó alkalmat el ne mulassza, s ennek a kötelességnek az érzete indítja a *Magyar Ornithologiai Központ*-ot arra, hogy ezt a kérdést itt is fölvesse.

Kérjük ezen a rövid uton régi munkatársainkat a magyar madártani tudomány érvényesítésében, a *m. kir. erdőhatóságokat*, hogy idei tavaszi vonulási jelentéseikben sziveskedjenek megadni idevágó tapasztalataikat is, nevezetesen azt, hogy mikor jelentkeztek az uráli baglyok, mekkora számban voltak, meddig maradtak, esetleg azt is, hogy megjelenésük nem volt-e össze-

függésben egérjárással, végül még esetleg azt is, hogy rendes körülmények között minő az előfordulása.

Némi tájékoztatásul szolgáljon az, hogy az uráli bagoly majdnem uhunagyságu, de nem füles bagoly, mely a nagyságtól eltekintve igen hasonlít az erdei vagy macskabagolyhoz. Jellemző a világos sárga csőr s az ugyanilyen színű talp és karom, továbbá aránylag igen hosszú farka, melyről vadászembereink „*hosszufarku macskabagoly*“-nak nevezték el. Főszíne fehéres-szürke.

Ha nagyobb anyag gyülik össze, akkor némi viszonzásul a Tek. Szerkesztőség szíves engedelmével hirt adunk az eredményről.

Schenk Jakab.

Felirat az országos kataszteri felmérés tárgyában. A „*Magyar Mérnök- és Építész-Egylet*“ a pénzügyminiszterhez az országos kataszteri háromszöghálózat kifejlesztése és alappontjainak állandósítása czéljából szükséges törvényhozási, adminisztratív és műszaki intézkedéseknek foganatosítása érdekében feliratot intézett, melyben azt kéri, hogy a kataszteri háromszöghálózat az ország egész területére kiterjesztessék, tekintet nélkül arra, hogy hol lesz részletes felmérés és hol nem és hogy a nagy költséggel és munkával elkészített háromszöghálózat alappontjai úgy állandósítsassanak, hogy azok nagyobb és költségesebb munka nélkül ismét feltalálhatók legyenek és a régebbi hiányok, az elpusztult alappontok pótoltsanak.

Kérvényében az egyesület kívánatosnak tartaná, ha *törvényhozási uton* a háromszöghálózat elsőrendű s legfontosabb pontjainak közvetlen (16—25 □-ölnyi) környékének kisajátítása és a kisajátított területhez való hozzájutás, az átjárási szolgálatnak az illető parcellákra való betáblázása által lehetővé tétetnék; hogy ezek az alappontok érintetlenül megőrizhetők és a szögmérés megkönnyítése végett nagyobb építmények (gulák, falazott, állandósítások) nehézség nélkül megépíthetők legyenek.

Kívánatosnak tartja még az egyesület, hogy az összes alappontok megőrzésére az illető községek (örsemélyzetük, u. m. mező, erdő s rendőrök útján) köteleztessenek s az elpusztult pontok helyreállításának összes költségeit a község tartozzék az államkincstárnak megtéríteni.

Az alappontok megőrzése és a kataszteri munkálatok felhasználhatása érdekében az egyesület még azt is kéri, hogy *adminisztratív úton* gondoskodás történjék az iránt, hogy a kat. háromszögelő hivatalok a régebben elhelyezett s esetleg elpusztult pontokat helyreállítsák és állandóan megjelöljék elsősorban ott, hol a telekkönyvi betétszerkesztés a forgalomnak átadatott, továbbá, hogy minden egyes községben kisebb méretű átnézeti térkép függesztessék ki a községházánál és az alappontokra vonatkozó összes adatok az idevágó törvényekkel és rendeletekkel együtt közzététessenek, hogy egyrészt azokat minden község területén működő mérnök felhasználhassa, másrészt, hogy az alappontok fontossága ezáltal is inkább a köztudatba menjen át és megőrzésük is könnyebbé váljék.

Műszaki szempontból szükségesnek találná az egyesület, hogy a pontok állandósítása alkalmával olyan helyeken, hol a pont földfeletti jelzése előreláthatólag el fog pusztulni, a pont csak földalatti jelzéssel állandósíthatnák és a földfeletti jelzés kellő távolságban olyan helyen helyeztetnék el, hol a jelzés állandósága valószínűbb (mesgyén, árokparton stb.), továbbá, hogy ezzel kapcsolatosan tagosítások, birtokrendezések és nagyobb parcellázások végrehajtása után a *kataszteri műszaki személyzet* útján azokat az alappontokat, amelyek a részletek új beosztása folytán oly helyekre jutottak, hol elpusztulásuk valószínű, vagy helyezték át, vagy csak a föld alatt jelezve a földfeletti jelzést az előbb említett módon teljesítsék.

A mérnöki gyakorlatnak ma már alig van ága, mely a kataszteri felmérési munkálatokra mint biztos alapot ne támaszkodnék. E munkálatoknak a *telekkönyvi betétszerkesztés* még nagyobb súlyt kölcsönzött, sőt ugyyszólván kötelezővé tette azok felhasználását. Az egész országra kiterjedő háromszöghálózat létesítése a különféle vízi, vasuti, tagosítási munkák, bányakutatási, valamint hazánk északkeleti, keleti és délkeleti részeiben az erdőterületek fixirozása szempontjából is felette szükséges, miért is a mi szempontunkból is igen kívánatos, hogy a „Magyar Mérnök- és Építész-Egyesület” fentiekben közölt hasznos előterjesztése mielőbb megvalósuljon.

Cserny Gy.

Fekete Lajos erdőértékszámítástanának (I. kiadás) s egy tiszta példányát az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatala teljes árban megváltani hajlandó és erre vonatkozó szives ajánlatokat kér.

Faragó Béla cs. és kir. udv. szállító magyar magpergetőgyár Zalaegerszegen, f. é. tavaszi árjegyzékét lapunk jelen számának mellékleteként küldi szét.

Stainer Gyula cs. és kir. udvari szállító magpergető gyári czég kimerítő, dus tartalmu árjegyzéke e hó 15-én küldetik szét, melyet a nagyérdemü közönség szives figyelmébe ajánl és kéri, ha tévedés folytán valahoya nem érkezett meg, azt egy levelezőlapon kérni sziveskedjék. A czég az idén minden a szakmába vágó cikket termel és szállit.

VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK AZ ERDÉSZETI SZOLGÁLAT KÖRÉBŐL.

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztésére *Graf Adolf* uradalmi erdőmesternek az erdészet és a közügyek terén szerzett érdemei elismeréséül, a koronás arany érdemkeresztet adományozom.

Kelt Budapest, 1906. évi december hó 19-én.

Ferencz József s. k.

Zichy Aladár gróf s. k.

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztésére *Binder Antal* nyugalmazott főerdőrnek sok évi hű és hasznos szolgálata elismeréséül, a koronás ezüst érdemkeresztet adományozom.

Kelt Budapesten, 1907. évi január hó 6-án.

Ferencz József s. k.

Zichy Aladár gróf s. k.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter a következő végzett erdészeti főiskolai hallgatókat a magyarországi kincstári erdőket kezelő erdőtisztek létszámába ideiglenes minőségű m. kir. erdőgyakornokokká nevezte ki és pedig: *Lány Ákost* és *Kővári Györgyöt* Nagybányára, *Groszmann Imrét* Tótsóvárra, *Kelecsány Lászlót* Máramaroszigetre, *Jurán Miksát* pedig Tótsóvárra.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter a magyarországi kincstári erdőket kezelő erdőtisztek létszámában *Haderdány András* m. kir. erdészt Ungvárról Liptóújvárra helyezte át.

Gróf Wenckheim Frigyes, *Fogassy Gyula* főerdészt, borossebesi szabadrendelkezési és székudvari hitb. uradalmához erdőmesterré nevezte ki.

Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál teljesített befizetések 1907. évi január hóban.

A rövidítések magyarázata:

Alapítványi kamat	=	ak.	Értekezések az erdőrendezés köréből	=	Éc.
Alapítványi tőketörlesztés	=	att.	Hirdetési díj	=	hd.
Átfutó bevétel	=	áb.	Időközi kamatok (takarékpénztári)	=	ik.
Az Erdő előfizetési díja	=	Eld.	Kedvezményes lapdíj	=	kld.
Bedő Albert alapítvány	=	BAA.	Készpénz alapítvány	=	k. a.
Bükküzifa romlása stb.	=	Btr.	Külföldi faemek tenyésztése	=	Kft.
Erdői facsemeték nevelése	=	Ecs.	Lakbér	=	lb.
Erdészeti építéstan I. rész (középi-téstan) I. kötet	=	Eép. I. 1.	Lapdíj (Erd. Lapok)	=	ld.
Erdészeti építéstan I. rész 2. köt.	=	Eép. I. 2.	Legelő-erdők (Földes J.)	=	FL.
Erdészeti építéstan II. rész (Ut-, vasut- és hidépítéstan)	=	EÉp. II.	Legelő-erdők berendezése	=	M. L.
Erdészeti Lapok egyes füzetei	=	EL.	Magyar Erdészeti Oklevéltár	=	EOT.
Erdészeti Növénytan II. rész	=	Nvt. II.	Népszerű növénytan	=	N. Nv t.
Erdészeti Nyereségszámítástan	=	Enyt.	Ó Felsője fénynyomatu arcsképe	=	Ófa.
Erdészeti rendeletek tára	=	Ert.	Perköltség	=	Prk.
Erdészeti zsebnaptár	=	Npt.	Postaköltség	=	pk. rb.
Erdőbecsléstan II. kiadás	=	Ebt.	Rendkívüli bevétel	=	rb.
Erdőértékszámítástan II. kiadás	=	Eét.	Szállaló Erdők Berendezése	=	Sz.b.
Erdőőr	=	Eő.	Számtan erdőőri szakiskolák részére	=	Sz.
Erdőrendezéstan	=	Rz.	Tagsági díj	=	td.
Erdőrendezéstan (Fekete)	=	Rzf.	Tangens-táblázatok	=	Tt.
Erdők berendezése	=	Eb.	Or. Tisza Lajos-alapítvány	=	Tla.
Erzsébet királyné alapítvány	=	E. a.	Titkári nyugdíjalap	=	t. ny. a.
Értékpapírok kamatai	=	Ek.	Tölgy és Tenyésztése	=	Tót.
Hazánk házi faipara (Gaul Károly)	=	H. F.	Vadászati ismeretek kézikönyve	=	Vik.
			Wagner Károly alapítvány	=	Wka.

	Befizetések K
Állami számszék ld.	16.—
Apáti Vilmos Eő 6.—, npt. 2.—, pk. 12	8.12
Aradi erdőhivatal npt.	6.—
Asbóth István td. 16.—, npt. 2.—, pk. —.45	18.45
Apatini erdőhiv. ld.	80.—
Gróf Andrassy Gy. szádvári erdőhiv. ld.	16.—
Asbóth István npt. 2.—, pk.—.20	2.20
Asztalos Albert Eő 6.—, pk.—.55	6.55
Besztercebányai erdőig. ld.	336.—
Gf. Bethlen Aladár hd.	10.05
Bund Károly t. ny. a.	46.66
Barger Guidó npt. 3.—, pk. —.12	3.12
Besztercze város npt. 6.—, pk. —.12	6.12
Békefi Miklós ak.	16.—
Id. Belházy Gyula td.	16.—
Bende Mihály npt. 2.—, pk.—.12	2.12
Átvitel	589.39

	Befizetések K
Áttétel	589.39
Brassó város td.	16.—
Bustyaházai erdőhivatal ld.	144.—
Bedő Lajos td.	16.—
Besztercei erdőig. hd.	88.95
Biloveszky Béla npt. 2.—, pk. —.12	2.12
Bocz Géza td.	16.—
Boeriu Virgil td.	16.—
Bogsch Árpád td.	8.—
Borbát Gerő npt.	2.—
Békefi Miklós npt. 2.—, pk.—.45	2.45
Biloveszky József att. 40.—, ak. 4.—	44.—
Balogh Ernő td.	8.—
Bacsák Béla att. 16.55, ak. 5.—	21.55
Bérczi Béla td.	16.—
Blaschek Ede npt. 10.—, pk.—.12	10.12
Binder Vilmos td.	16.—
Bittner Gusztáv att. 7.—, ak. 13.—	20.—
Bottka György td.	16.—
Átvitel	1052.58

Befizetések K	
Áttétel	1052.58
Gróf Bethlen A. urad. int. ld.	16.—
Biró Gábor npt. 3.—, pk. —.50	3.50
Blahos Manó td.	16.—
Benczkó József td. 8.—, npt.	
2.—, pk. —.45	10.45
Bereczki erdőgond. npt. 8.—,	
pk. —.12	8.12
Bészler Kálmán td.	16.—
Botos Lajos td.	20.—
Bruckner Mihály npt. 3.—, pk.	
—.12	3.12
Briestyánszky Endre ak.	8.—
Bustyaházai erdőhiv. hd.	40.05
Bednárovics Győző td.	16.—
Borsos István td.	16.—
Boksay György npt. 2.—, pk.	
—.45	2.45
Beszterczei erdőig. ld.	191.22
Bruckner Nándor td.	16.—
Balogh Boldizsár npt. 2.—, pk.	
—.45	2.45
Brannich Kálmán td.	16.—
Bertsik Andor td.	16.—
Brassó földvár község hd.	14.10
Braun Ede hd.	15.—
Beyer Jenő td.	16.—
Boda Dénes td.	16.—
Botka Zoltán Eő 6.—, pk. —.12	6.12
Brassó város npt. 4.—, pk. —.90	4.90
Coburg hgi erdőig. ld.	16.—
Czermann Sándor td.	10.—
Coburg hgi erdőhiv. Murány ld.	16.—
Czinczer Károly npt. 2.—, pk.	
—.12	2.12
Coburg hgi erdőig. hd.	26.15
Csik Gyula npt.	6.—
Czibulka Soma td.	16.—
Chalupeczky János npt. 2.—,	
pk. —.10	2.10
Csomor Antal npt. 3.—, pk. —.60	3.60
Áttétel	1640.03

Befizetések K	
Áttétel	1640.03
Dianovszky Pál ak.	16.—
Doroszlai Gábor td.	16.—
Debreczeni gazd. akad. ld.	14.40
Derecskei Károly ak.	16.—
Gróf Draskovich D. erdőhiv.	
td. 16.—, npt. 2.—, pk. —.45	18.45
Divald Béla ak.	16.—
Dobren János td.	16.—
Dupezsa Miklós td.	16.—
Dobl Miklós td.	16.—
Dochnal József lb.	75.—
Devecseri urad. ld.	16.—
Deák Géza td. 16.—, npt. 2.—	18.—
Dobsina város td.	16.—
Eperjes város ak.	10.—
Esztegar Bálint td.	8.—
Egyed József npt. 2.—, pk. —.12	2.12
Ferenczfi János td.	16.—
Földhitelintézet ék.	1636.—
Faragó Béla td.	6.—
Fischl József td.	8.—
Fogarasi erdőhiv. npt. 12.—,	
pk. —.12	12.12
Frigyes főhercegi urad. pd.	210.—
Felsőbánya város td.	16.—
Földmiv. min. könyvtára ld.	16.—
Faukal Henrik npt. 3.—, pk.	
—.50	3.50
Fischle Frigyes td.	16.—
Földvály Miksa td.	8.—
Ferencz Gyula att. 20.—, ak.	
12.—	32.—
Fekecs József td.	8.—
Fertsek Ferencz td.	16.—
Firbas Adolf npt. 2.—, pk. —.12	2.12
Fás Gyula td.	16.—
Fischer-Colbrie Emil td.	16.—
Ferenczfi József npt. 4.—, pk.	
—.45	4.45
Fleischer János td.	16.—
Áttétel	3988.19

Befizetések K	
Áttétel 3988.19	
Grill Károly npt.	6.—
Gruber Károly td.	16.—
Gyöngyössy Béla npt. 6.—, pk. 1.35	7.35
Gaul Károly td.	16.—
Gellért László td.	16.—
Grosz József td.	16.—
Guzikovszky Boldizsár td.	8.—
Graf Adolf td.	16.—
Grill Károly Eő.	12.—
Gombossy József td.	8.—
Gödöllői erdőhivatal ld.	128.—
Glasner és Schultz hd.	12.—
Gancz József Eő. 6.—, pk. —.55	6.55
Gogl Adolf Eét. 4.50, npt. 2.—, Enyt. 3.—, pk. —.50	10.—
Gontkó Ignác td. 12.—, npt. 2.—, pk. 45.—	14.45
György Endre ak.	40.—
Hankó Pál td.	16.—
Huszár Kornél td.	8.—
Huszár Pál td.	16.—
Halmi László npt. 2.—, pk. —40	2.40
Harvich Ernő Eő. 6.—, npt. 2.—, pk. —.12	8.12
Hirschspeek Ágost npt. 2.—, pk. —.12	2.12
Hedbavny József td.	6.—
Hoznek Gyula td.	8.—
Hirsch István kld.	6.—
Háger Gyula npt. 2.—, pk. —.12	2.12
Hayden Gyula td.	16.—
Hencz Tivadar ld.	4.—
Holfelds Erben hd.	33.60
Hárs István att. 40.—, ak. 6.30	46.30
Ifj. Havas János att. 50.—, npt. 2.—, pk. —.20	52.20
Henrich Viktor td.	16.—
Hering Samu npt. 12.—, pk. —.72	12.72
Hohoss János td.	16.—

Átvitel 4592.12

Befizetések K	
Áttétel 4592.12	
Holfeld Henrik td.	16.—
Hegedüs Béla td.	16.—
Hadik Mihály npt. 3.—, pk. —20	3.20
Hénel Béla td.	16.—
Halász József Eő. 6.—, Sz. 1.50, pk. —.55	8.05
Hf. Haller Jenő hd.	30.05
Hollós Ferencz ak.	6.—
Háger Gyula td.	16.—
Halbaksz Andor npt.	3.—
Harry László td. 16.—, npt. 2.—	18.—
Hohenlohe urad.	16.—
Holzner Gyula td.	16.—
Hönig Lajos Eő. 6.—, pk. —.12	6.12
Hain Gusztáv td.	16.—
Haberfelner Béla td. 16.—, npt. 2.—, pk. 45.—	18.45
Handel és tsa npt. 3.—, pk. —.12	3.12
Intzédy Géza td.	16.—
Igló város kld.	6.—
Ivanich Ferencz td.	24.—
Jándi Arthur npt. 3.—, pk. 12.—	3.12
Janovitzky Béla td.	16.—
Br. Jósika Sámuel att.	106.—
Juron Bernát td.	16.—
Janlus és társa hd.	4.—
Kostialik István npt. 2.—, pk. —40	2.40
Kallina Károly npt.	2.—
Kócsy János td.	16.—
Konok Tamás td.	16.—
Kőváry László att.	110.—
Krause Dezső td.	16.—
Kundrat Emil td.	16.—
Kassa-oderbergi vasut hd.	57.35
Kralovánszky János td.	16.—
Kelemen Béla td.	16.—
Kozelka Pál td.	2.—
Karapáncsai erdőgondn. ld.	16.—

Átvitel 5276.98

Befizetések K	
Áttétel 5276.98	
Kellner György npt. 2.—, pk.	
— .45	2.45
Keresztes Mihály npt.	3.—
Kostenszky Béla td.	4.—
Krause János npt. 3.—, pk. —.12	3.12
Kilián Frigyes ld.	43.20
Királyhalmi szakiskola npt. 28.—	
pk. —.12	28.12
Kondor Vilmos att. 100.—, ak.	
2.50, npt. 2.—, pk. —.95	105.45
Kleiszl Gyula td.	16.—
Kövesi Antal td.	16.—
Kummer Károly td.	16.—
Király Dénes td.	16.—
Kisfaludi János td.	16.—
Kovácsnai erdőgond. npt. 10.—,	
pk. —.12	10.12
Kovordány Tamás npt. 2.—,	
pk. —.12	2.12
Koreck Nándor td.	16.—
Körös László (Ungvár) td.	16.—
Kelecsényi Ferencz td.	16.—
Kellner Viktor td.	16.—
Kovács Albert td.	8.—
Kisgércze község hd.	14.15
Kolozsvári erdőig. WKa.	32.36
Kakas Ödön td.	10.—
Kolozsvári erdőig. ld.	272.—
Kotzmann Géza ak.	20.—
Kajdos József td.	16.—
Kelemen Alajos npt.	3.—
Kovács Pál td.	32.—
Kovássy Kálmán td.	20.—
Kálmán Béla Eö. 6.—, pk. —.40	6.40
Kővári József Eö.	6.—
Karay Ernő npt. 2.—, pk. —.12	2.12
Kálmán Viktor td.	16.—
Körmöczbánya város hd.	32.55
Király Dénes Rzf. 9.—, Eéf.	
4.50, Ebt. 6.—, pk. —.12	19.62
Kayser Sándor Eép. I/1. 11.20,	
I/2. 11.20, pk. —.12	22.52
Kügel Adolf ld.	8.—
<hr/> Átvitel 6163.28	

Befizetések K	
Áttétel 6163.28	
László Miksa lb.	54.—
Lázár Mór npt.	3.—
Lampel R. npt.	9.—
Létai Gyula td.	8.—
Lange Pál ak. 16.—, npt. 2.—,	
pk. —.45	18.45
Lugosi erdőig. ld.	176.—
Lagler Gyula td.	16.—
Latyák Sándor td.	16.—
Lépes György Eö.	6.—
Löv Jenő Eép. I/2, 11.20, Ecs.	
3.—, Ert. 1.50	15.70
Loványi Heribert td.	8.—
Lollok József npt. 2.—, pk. —.12	2.12
Lipka Béla td.	10.—
Liptóújvári főerdőhiv. ld.	192.—
Lux János ld.	8.—
Lehoczky György td.	16.—
Lilge Károly td.	20.—
Lampel Róbert Sz.	2.40
Lippai főerdőhiv. ld.	176.—
Lampel Róbert npt.	9.—
Liptóújvári szakiskola Sz. 31.50,	
npt. 9.—	40.50
Ladányi Frigyes td.	16.—
Mozolovszky Adolf td.	16.—
Mirtse János npt. 2.—, pk. —.50	2.50
Majsi főhercz. erdőgond. ld.	16.—
Mayer Gyula td. 16.—, npt.	
2.—, pk. —.35	18.35
M.-szigeti erdőig. ld.	320.—
Márton György td.	16.—
Moldvai Vilmos td.	16.—
Melcsiczky Pál td.	8.—
Munkácsi urad ld.	16.—
Mányai Imre td.	8.—
Michalus Sándor ak.	32.—
Molnár Pál npt. 3.—, pk. —.45	3.45
Muzsnay Géza npt. 2.—, pk.	
— .12	2.12
Michna Bertalan td.	8.—
<hr/> Átvitel 7467.87	

Befizetések K	
Áttétel 7467.87	
Marosi Ferencz td.	16.—
Máramaros vm. alispánja td....	16.—
Mahr Károly npt.	10.—
Molnár István td.	16.—
Br. Mednyánszky Imre td.	16.—
Metzli Kamill Ée. 4.—, npt. 2.—	6.—
Milch Károly npt....	3.—
Molnár Károly ak.	16.—
Murányi Károly td.	16.—
Müller Róbert npt. 2.—, pk.	
—12	2.12
M.-óvári gazd. akad. ld.	16.—
Moson vm. alisp. ld.	16.—
Miskolczy János npt.	2.—
Mitske Gusztáv td.	16.—
Matajkó Gábor Hf. 2.—, Btr.	
1.—, npt. 3.—, pk. 12.—	6.12
Martian Livius td.	16.—
Nickmann Rezső td.	16.—
Nagybányai főerdőhiv. ld.	112.—
Nadrágyi vasipar társulat ld.	16.—
Nagyenyei Bethlen-főiskola td.	
16.—, npt. 2.—	18.—
Nagyvárad i. p. püspök. hd.	3.75
Nemes Béla td.	16.—
Nagylibercei erdőgond. Eld.	4.—
Neuhöfer-Sohn hd.	10.50
Osztrólczy Miklós dr. td.	16.—
Orosz Antal td.	16.—
Orsovai erdőhiv. ld.	112.—
Osztrák államvasut Ö. F. a. 7.—,	
pk. 12.—	7.12
Otocaci erdőhiv. npt. 14.—,	
pk. —.12, td. 16.—	30.12
Okolicsányi Lajos td.	16.—
Peröcsényi hitb. urad. hd.	19.65
Pfalz Károly npt. 2.—, pk. —.12	2.12
Pintér Károly npt. 3.—, pk.	
—45	3.45

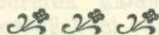
Atvitel 8075.82

Befizetések K	
Áttétel 8075.82	
Persián Iván lb.	50.—
Piller Kálmán ak. 10.—, kld. 6.—	16.—
Pausinger Károly td.	16.—
Pavlik József td.	16.—
Papp János npt. 3.—, pk. —.12	3.12
Paulik Andor npt. 2.—, pk.	
—12	2.12
Polnisch Árpád td.	16.—
Polyák Menyhért ak.	20.—
Peröcsényi hitbiz. npt. 2.—,	
pk. —.10	2.10
Pankovics Béla td.	8.—
Pozsony város td.	16.—
Pásztor Sándor td.	16.—
Pátria Eő.	6.—
Peltzmann Adolf td.	8.—
Pfalz Károly td.	16.—
Petzrik Antal td.	16.—
Piatek János npt. 5.—, pk.	
—12	5.12
Popovics Ottó td.	16.—
Rades Dávid npt. 2.—, pk.	
—10	2.10
Ringler Antal ak.	5.—
Ronchetti Gáspár td. 16.—,	
npt. 2.—, pk. —.45	18.45
Rakusán Károly td.	16.—
Rinaldi Ottó td.	16.—
Ryll Viktor td.	16.—
Rácskevei urad. td.	16.—
Rappensberger Andor td. 16.—,	
npt. 2.—	18.—
Röhrich Ernő td.	16.—
Rónay Árpád npt. 3.—, pk.	
—12	3.12
Révai testvérek npt.	3.—
Rumann Ernő td.	6.—
Seenger Lajos td.	16.—
Selmezi Kaszinó-egylet ld.	8.—
Simon Gyula npt. 4.—, pk.	
—12	4.12

Atvitel 8488.07

Befizetések K.		Befizetések K.	
Áttétel 8488.07		Áttétel 9180.36	
Gr. Sztáray Sándor ak.	20.—	Szivós Gyula td.	16.—
Szarka László npt. 15.—, pk.		Schaller Kálmán td.	16.—
—12	15.12	Schudich Nándor td. 16.—,	
Szuppek József td.	8.—	npt. 2.—, pk. —.45	18.45
S. Sztkirályi unit. egyház hd.	20.50	Szatzmárnémeti város kld.	6.—
Sándor Jenő td.	8.—	Sóltz Gyula npt.	2.—
Sasvári urad. int. td.	16.—	Br. Szegedi Ensck Károly td.	16.—
Sengschtmidt Frigyes td. 16.—,		Székelyudvarhelyi erdőhiv. npt.	
npt. 2.—, pk. —.45	18.45	12.—, pk. —.12	12.12
Steller Ede td.	4.—	Schenk Ferencz npt.	6.—
Szent-Ivány Egon td.	16.—	Selmecz város npt. 2.—, Eő.	
Szifft Gyula td.	16.—	6.—, Eld. 36.—	44.—
Schmidt Ferencz (Sz) td. 16.—,		Sangeorgián J. ld.	16.—
npt. 4.—, pk. —.45	20.45	Szójka Gyula td.	16.—
Sebők Ernő td.	8.—	Szporny Gyula td. 16.—, npt.	
Slavoniai erdőipar etsg. hd.	3.65	2.—, pk. —.45	18.45
Sóska Gyula td.	16.—	Selymessy Ferencz npt. 2.—, pk.	
Szokolcza város kld.	6.—	—45	2.45
Schwartz Béla td.	16.—	Seide Róbert td.	16.—
Skrbek Károly td.	16.—	Steiner M. Mór td.	16.—
Spotkovszky József td.	16.—	Singer és Wolfner npt.	9.—
Szászsebesi erdőhiv. ld. 160.—,		Sajóvárkonyi erdőhiv. hd.	4.—
npt. 74.—, pk. 2.80	236.80	Somogyi Géza td.	16.—
Szatmár vm. hd.	16.55	Somoghi Lajos td.	16.—
Stainer Gyula td.	16.—	Szelistyei főszoigabiró hd.	53.10
Sándor Imre td.	16.—	Szuchevich Sándor ak.	16.—
Segercian Vazul td. 20.—, npt.		Sifft Ágoston td.	16.—
—2.—, pk. —.20	22.20		
Szabó Adolf kld.	6.—	Tordony Gusztáv td.	16.—
Szalánczy László td.	16.—	Térfi Béla td. 16.—, npt. 4.—	20.—
Szászkézd község hd.	12.45	Terray Gyula td.	16.—
Szokolóczy József td.	16.—	Török Albert td.	16.—
Steuka Lajos td.	16.—	Tomin János npt. 3.—, pk. —.12	3.12
Szabó Mihály E. L.	2.—	Tótsóvári erdőhiv. npt. 36.—,	
Szalmáry Ferencz npt.	6.—	pk. —.12	36.12
Szászsebesi erdőhiv. könyvtára		Temesvár város ak. 10.—, kld.	
id.	16.—	5.40	15.40
Szigethy János td.	16.—	Tóth Pál td.	8.—
Szorkovszky Libor td.	16.—	Tótsóvári erdőhiv. ld.	192.—
Br. Stummer erdőhiv. td.	16.—	Trsztyánszky László npt.	2.—
Skorpil Ede npt. 2.—, pk. —.12	2.12	Turcsa Tivadar td.	16.—
Átvitel 9180.36		Átvitel 9872.57	

Befizetések K		Befizetések K	
Áttétel 9872.57		Áttétel 10245.16	
Tavassy Lajos td. 8.—, npt. 4.—,		Vázsonyi Henrik td. 16.—, npt.	
pk. —.40	12.40	2.—, pk. 50.—	18.50
Tomka Jenő td.	16.—	Voigt Hermann npt. 4.—, pk.	
Tótsóvári erdőhiv. hd.	57.50	—.12	4.12
Teltsch Kornél td.	16.—	Wenk Ferencz td.	16.—
		Wolframm Sándor td. 16.—,	
Ulreich Gyula td.	8.—	npt. 2.—, pk. —.45	18.45
Ungvári főerdőhivatal npt.	92.—	Weinert Tivadar td. 16.—, npt.	
Ungvári erdőhivatal npt.	6.—	2.—	18.—
Ujsághy Zsigmond td.	16.—	Wittich Lajos td.	16.—
Ujbánya város npt. 8.—, pk.		Wocher Jenő td.	16.—
—.12	8.12	Wolfinaui Wolf Attila ak.	7.50
		Waszner József td.	16.—
Vallás- és közokt. min. ak.	20.—	Wessely-féle urad. hd.	6.—
Vadászffy Jenő kld.	6.—	Wesley-Sohn ld.	16.—
Véssey Mihály td.	8.—	Webel Elek td. 16.—, npt. 5.—,	
Varga János (vrászlói) td.	16.—	pk. —.40	21.40
Véssey Mihály npt. 2.—, pk.		Ziman Ede td. 8.—, npt. 2.—,	
—.12	2.12	pk. —.35	10.35
Vinkovcei főerdőhivatal npt.	22.—	Zachár Ádám att.	10.—
Voigt Hermann td.	8.—	Zsarnóczai erdőgond. npt. 8.—,	
Volíнау Gyula td.	16.—	pk. —.12	8.12
Vaitzik Emil td.	8.—	Zágrábi erdőigazg. ld.	256.—
Vinkovcei főerdőhivatal ld.	16.—	Zsarnóczai erdőhiv. ld.	128.—
Vranay István td.	16.—	Zagyvai erdőhiv. td.	16.—
Vaszary Antal npt. 2.—, pk.		Zbinyovszky Lajos npt. 2.—,	
—.45	2.45	pk. —.40	2.40
		Zselyk község hd.	13.95
<u>Átvitel 10245.16</u>		<u>Összesen</u> ...	10863.95

Erdőfajta: Quercus pedunculata 10-15 m magas és
 10-15 cm átmérőjű árkán él. Igen szép művelés. Kiskalazárz igen alkalmas
 fajták: Picea excelsa 15-20 m magas, tavaszi ültetés
 10-15 m magas árkán él. Junghans F. erdőgondnoksági
 (11. VI. 4.)

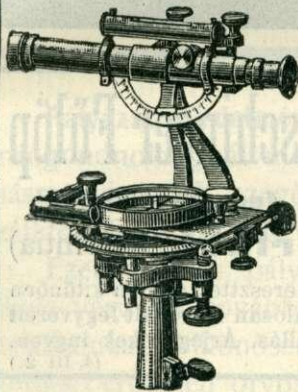
Az „Erdészeti Lapok“ 1907. évi IV. füzetének HIRDETÉSEI.

Az ERDÉSZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért
a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.

Díjszabályzat. Egész oldal 32 K, féloldal 16 K, negyedoldal 8 K, nyolczad-
oldal 4 K. Sorok szerint: Az első negyven (40) sorért soronkint nyolczvan (80)
fillér, az erre következő husz (20) sorért, illetőleg a 41 egész 60-ik sorig soron-
kint hatvan (60) fillér, míg a 60-ik soron felül következő minden sorért egyen-
kint negyven (40) fillér számítatik. Legalább háromszori és ennél többszöri
beiktatásnál megfelelő engedmény. Egy oldalt meghaladó hirdetéseknel ismételt
megjelenés esetén is csak az első oldal után nyújtunk engedményt.

Táblázatok, nyomdai szabály szerint, kétszeres árral számítatnak.

Külön mellékletek 25 gramm súlyig 70 koronáért, azontul 25 grammon-
kint 25 koronával magasabb árért mellékeltetnek.

Egyetemes busszóla-műszereket és erdei busszólákat

optikai távolságméréssel.

Ár 65 frttól felfelé.

Mérő-asztalokat négyésvonalzókkal, mérő-
szalagokat, faátalókat, rajzeszközöket, terü-
letmérőket (planimeter), valamint mindenmü földmé-
részi műszereket készít a legpontosabb kivitel biztosításával

NEUHÖFER és FIA

csász. és kir. udvari látszerész- és műszergyáros

Bécs, (I., Kohlmarkt 8.)

Az 1900. évi párisi világkiállításán aranyéremmel
kitüntetve.

Kimerítő illusztrált árjegyzék ingyen és bérmentve.
Javításokat leggyorsabban és legpontosabban teljesít. Minden-
féle műszerből készletet tart.

Valamennyi mérő műszereink Calderoni és Tsa budapesti cégtől is
beszerezhetők. Minden műszer özégünkkel van ellátva. (I. XII. 2)

Erdei facsemete-eladás. 450.000 drb kétéves, igen szép
kocsános-tölgycsemete Quercus pedunculata 0.40—1 m magas és
600.000 drb 3 éves, igen szép növésű, átiskolázásra igen alkalmas
luczfenyő-csemete Picea excelsa 15—30 cm magas, tavaszi ülte-
tésre megfelelő árban eladó. *Junghans E. erdőgondnokságánál*
Lunkaszprie, u. p. Dobrest, Bihar megye. (11. VI. 4.)

HOLFELD erdőtanácsos-féle
vadtakarmány, illetőleg

őz-nyalatópor és őz-nyalatókő

A téli etetéshez ajánljuk a gyakorlatban 26 éven
át bevált s az aggancsképződésre, valamint a
vad egészségére kedvezően ható (3 XV 5)

vadtakarmányt ill. őz-nyalatóport

HOLFELD erdőtanácsos örökösei

Eichwald, Teplitz mellett (Csehország)

Poschinger Fülöp

fegyvergyára

Ferlach (Karintia)

kitüntetve számos díjjal és a koronás arany érdemkereszttel, ajánlja kitűnően
készített, jól belőtt, a cs. k. próbintézetekben hivatalosan kipróbált fegyvereit
olcsó árakon. Szolid munkáért és jó lövésért jótállás. Árjegyzékek ingyen.
(4. III 2.)

Pályázat erdőőri állásra. Esztergom vármegye területén, állami
kezelésbe vett községi stb. erdőknél a közigazgatási erdészeti bizott-
ság 1906. évi 1796. számú határozata folytán, egy járási erdőőri
állás betöltésére pályázat hirdettek.

Az erdőőr évi bére 700 korona, lakbér 130 korona, tüzfifa-
válság 50 korona, utazási és írószer átalány 120 korona, össze-
sen 1000 korona.

Pályázhatnak mindazok, kik magyar állampolgársággal bir-
nak, feddhetetlen előéletűek, legalább 24 évesek, de 35 évesnél

nem idősebbek, ép szellemi és testi erővel, különösen jó látó-, halló- és beszélő tehetséggel bírnak és az erdőőri szakvizsgát jó sikerrel letették. Mindezek hiteles okmányokkal igazolandók.

Sajátkezüleg irt, egykoronás bélyeggel ellátott kérvények 1907. évi február hó 28-áig a komáromi m. kir. állami erdőhivatalnál adandók be.

Későbbben beérkező kérvények tekintetbe nem vétetnek.

Komárom, 1907. évi január hó 9-én.

(5. III. 3.)

M. kir. állami erdőhivatal.

DRÓTKERITÉSEK bármily kivitelben kaphatók:

KOLLERICH PÁL ÉS FIAI

cs. és kir. udvari szállítók, első magy. sodronyszövet, fonat és szitaáru gyárában

Budapesten, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 21. sz.

==== Képes árjegyzék és költségvetések ingyen. (2. XII. 8.)

Pályázati hirdetés. 34/1907. — Az alulírott közalap. kir. erdőgondnokságnál megüresedett közalap. kir. erdőlegényi állomásra évi 400 K szegődménydíj, 72 K lakbér és 9 ürm.³ házhoz szállított I. o. dorong tűzifailletményenyl pályázat nyitattik.

Ezen állásra pályázók felhivatnak, hogy az erdőőri szakiskola végzését, továbbá katonai szolgálatra alkalmas ép és erős testalkatukat, különösen jó látó-, beszélő- és hallóképességüket kincstári erdészeti orvos, vármegyei főorvos, vagy honvédtörzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, valamint életkorukról és illetőségükről tanuskodó anyakönyvi kivonattal, nemkülönben tanulmányaikat és a hivatalos magyar nyelvnek szóban és írásban való birását igazoló okmányokkal felszerelt, sajátkezüleg irt és a nagyméltóságu vallás- és közoktatási miniszteriumra czimzett kérvényeket az 1907. évi február hó 23-áig ezen közalap. kir. erdőgondnoksághoz nyujtsák be.

Znióvávalja (Turóczm.), 1907. évi január hó 12-én.

(6. II. 2.)

A közalap. kir. erdőgondnokság.

Tavaszi vetéshez szávavidéki kocsányos és kocsánytalan

tölgymakkot

kitünő csiraképes minőségben szállit: **MIKOLASCH FÉLIX**, gabona- és terménykereskedő, **ZÁGRÁB.** (9 IV 3)

Tölgycsemete eladás. Az alulirott uradalom faiskoláiban termelt mintegy 800.000 kétéves kocsánytalan tölgycsemete az 1907. év tavaszán kerül eladásra. A csemeték ára, gondosan kiszedve, jól becsomagolva forróéncsi vagy liszkatolcsvai vasuti állomáshoz szállitva, ezrenként 8 K 50 fillér. Megrendeléseket bármikor elfogad báró Maillot György-féle erdőgondnokság Baskó, u. p. Boldogkőváralja (Abauj-Tornamegye). (7 IV. 2.)

Kontsek György

földbirtokos

ÁBRAHÁMFALU

Turócz m., u. p. Tót-Próna

Luczfenyőcsemetéből

körülbelül **4 millió eladó**,
2, részben 3 és részben
4 éves.

Árjegyzék, valamint a
csemetékről való **minta**
kiváratra ingyen és bér-
mentve küldetik. (15 V 1)

Pályázat. Gróf Csáky-uradalomban Trencsénmegyében a povinnai *pogonyerdéshi állásra* igények és szakképzettség megjelölésével folyamodványok február végeig beadandók *Roth Gábor ügyvédhez* Budapest, II., Szilágyi-tér 1. (12)

Tavaszi idényre I. rendü szlavoniai kocsányos és kocsánytalan tölgvetőmakkot ajánl jutányos áron *Reich Vilmos* Sziszek (Horvátország). (14. III. 1.)

Árverési hirdetés. 23720/1907. sz. — A besztercebányai m. kir. erdőigazgatóság tanácsstermében 1907. évi február hó 25-én délelőtt 10 órakor az alábbi erdőgondnokságokban az alább kitüntetett évek alatt kihasználás alá kerülő luczfenyő-törzsekről lehántható kéregtermés zárt írásbeli versenytárgyalás útján el fog adatni.

Tételszám	Az erdőgondnokság neve	Az értékesítés időtartama	A várható luczkéreg becsült mennyisége		A kikiáltási ár				Bánatpénz	
			mm.	ü. m. ³	átalány-összegben		ü. méte-renként		K	f
					K	f	K	f		
<i>I. csoport:</i>										
1	Zólyomlipese ...	1907—1910	1283							
2	Luczató ...		687							
3	Garamszentandrás ...		875							
4	Jeczenye ...		1419							
5	Garampéteri ...		337							
6	Rezsőpart ...		2198							
7	Kisgaram ...		7589							
	Összesen ...		14388		21600	—			1080	—
<i>II. csoport:</i>										
8	Benesháza ...	1907—	4950							
9	Vaczok ...	1910-ig	6362							
	Összesen ...		11312		17000	—			850	—
<i>III. csoport:</i>										
10	Dobrócs ...	1907—	20517							
11	Karán ...	1912-ig	13279							
	Összesen ...		33796		50700	—			2535	—
<i>IV. csoport:</i>										
12	Mihálytelek ...	1907— 1912-ig		4013			2	60	500	—
<i>V. csoport:</i>										
13	Szikla ...	1907— 1911-ig		1860			2	—	200	—

Minden csoportra külön teendő az ajánlat.

Az egykoronás bélyeggel ellátandó zárt írásbeli ajánlatban szóval és betűvel irandó ki azon összeg, melyet ajánlattevő az illető csoport, illetve az illető csoportnál a megállapított méretegység vételára fejében megajánl.

Az ajánlatnak egyéb kellékei az árverési feltételek közé vannak felvéve. Utó- és távirati ajánlatok nem vétetnek tárgyalás alá.

Az árverési általános és szerződési részletes feltételek a besztercebányai m. kir. erdőigazgatóságnál és a m. kir. földmivelésügyi miniszterium I/B) főosztályában (Budapest, V. ker.,

Zoltán-utca 16. szám) 1907. évi február hó 5-től kezdve megtekinthetők és átvehetők.

Budapest, 1907. évi január hóban.

(13)

M. kir. földmivvelésügyi miniszter.

Stainer Gyula

cs. és kir. udvari szállító

KÖRMEND (Vas m.)

Magpergető-gyár. Erdészeti magkereskedés. Csemete-kiviteli telep. Fajburgonya kísérleti telep.

Ajánl:

csakis elsőrendű teljesen megbízható kifogástalan és fajtiszta:

Kocsányos és kocsánytalan

Tölgymakkot

Bel- és külföldi

Fenyőmagvakat

Mindennemű

Lombfamagvakat

Mindennemű

Gyümölcsmagvakat

Mindennemű

Tülevelü csemetéket

Mindennemű

Lombfacsemetéket

Élősövényeket, disz- és sorfákat

Diszfenyőket és cserjéket

Gyümölcsvadonczokat és fákat

Fajburgonyát stb. stb.

(8. V. 2.)

Feladási hirdetmény. 45/907. sz. — Brassó szab. kir. város erdőhivatalának hivatalos helyiségében (Eötvös-utca 5. sz.) folyó évi február hó 22-én délelőtt 10 órakor a brassói erdőgondnokságnak B. üzemosztályában kihasználásra engedélyezett 14.000 m³-re

becsült lucz- és jegenyefenyő faanyagának tövön való értékesítése iránt írásbeli versenytárgyalás fog tartatni.

Kikiáltási ár köbméterenkint 3 kor. 20 fillér.

Ezen áron alól a fa nem fog eladatni. Bánatpénz fejében az ígért árnak 2⁰/₀-a a benyújtandó írásbeli ajánlathoz csatolandó.

Ajánlattevők kötelesek az ígért vételárt számokkal és betűkkel kiírni és kijelenteni, hogy az eladási feltételeket ismerik és azokat elfogadják.

A versenytárgyalási és szerződési feltételek az erdőhivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Brassó, 1907. évi január hó 29-én. *A városi erdőhivatal.*

(16)

Faarverési hirdetmény. Barcza-Rozsnyó község előljárósága közhírré teszi, miszerint tisztázó vágás útján nyerendő s az alább megnevezendő tölgyfatömeget 1907. év február 26-án d. e. 11 órakor Barcza-Rozsnyó község-házánál zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött szóbeli nyilvános árverésen el fogja árverezni.

Az árverés tárgyát képezi 334·34 m^3 haszonfa, 396 m^3 galy- és forgácsfa.

Kikiáltási ár 7314 K 28 fillér, mely összegnek 10⁰/₀-a az árverezés megkezdése előtt az árverezést vezető megbízott kezébe készpénzben avagy óvadékképes értékpapirban leteendő.

Becsáron alól is fog eladatni. Utóajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

A részletes becslés adatai a brassói m. kir. járási erdőgondnokságnál és Barcza-Rozsnyó község-házánál megtekinthetők. Ez utóbbinál megtekinthetők az árverési és szerződési feltételek.

Kelt Barcza-Rozsnyó, 1906 november 20-án.

(17)

A községi előljáróság.

Faeladási hirdetmény. 372/907. sz. — A nagyméltósági földmivélsügyi m. kir. miniszter ur 1906. évi 80 245. számú magas rendeletével engedélyezett Kürpöd község tulajdonát képező „Groszwald“ nevű erdőnek mintegy 20·0 kat. hold területén található 500 db tölgyfából nyerhető és 443·0 m^3 haszonfára és 909·5 m^3 tűzifára becsült fatömege 1907. évi február hó 23-án d. e. 10

órákor Kürpöd községhezánál zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverés útján el fog adatni.

Kikiáltási ár 6759 K 45 fillér.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10%-a.

Írásbeli zárt ajánlatokhoz a kiírt bánatpénz csatolandó.

Az árverési feltételek megtekinthetők a nagyszebeni m. kir. állami erdőhivatalnál és az alulírt járási főszolgabírónál.

Ujegyház, 1907. évi január 30-án. *A járási főszolgabíró.*

(18)

Tölgymakk kocsányos és kocsánytalan valamint **csermakk** legjutányosabb árban beszerhetők *Wimmer Ignác* magkereskedő czégnél *Nagyatádon* (Somogy megye). (19. V. 1.)

Pályázati hirdetés. Alulírott m. kir. erdőigazgatóság kerületében egy II-od osztályu erdőaltiszti (erdőőri) és kinevezés esetén egy I., illetve II-od osztályu erdőlegényi állásra pályázat nyitattik.

A II-od osztályu altiszti állással 600 korona évi fizetés és 100 korona személyi pótlék, természetbeni lakás vagy annak hiányában törvényszerű lakbér és egyéb rendszeresített illetmények, az erdőlegényi állással 500, illetve 400 korona évi szegődménydíj, természetbeni lakás vagy ennek hiányában törvényszerű lakbér és egyéb rendszeresített mellékilletmények vannak összekötve.

Az altiszti (erdőőri) állásra pályázók felhivatnak, hogy az 1879. évi XXXI. t. cz. 37. §-ában követelt szakképzettségüket, az államerdészeti szolgálatba ujonnan belépni kívánók ezenfelül épp és erős testalkatukat, különösen jó látó, beszélő és halló képességüket kincstári erdészeti orvos, megyei főorvos vagy honvéd törzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, továbbá életkoruk és illetőségükről tanuskodó anyakönyvi kivonattal, végül eddigi szolgálatukat és annak eredményét, nemkülönben a hivatalos magyar nyelvnek szóban és írásban való teljes birását igazoló okmányokkal felszerelt és sajátkezüleg irt kérvényüket előjáró hatóságaik, esetleg az illető járás politikai hatósága útján f. évi február hó 22-ig alulírott erdőigazgatóságnál nyujtsák be.

Lugos, 1907 január 31.

M. kir. erdőigazgatóság.

(19)

Feladési hirdetmény. 24/1907. sz. — Ditró község közbirtokossága a tulajdonát képező alább megnevezett 2 vágástér fatömegét 1907 február hó 27-én délelőtt 9 órakor a község házában tartandó zárt írásbeli ajánlattal egybekötött nyilvános szóbeli versenytárgyalás útján a vármegyei közigazgatási erdészeti bizottság 1282/1906. számú határozata alapján eladja.

a) Az „Ujhavas“ nevű erdő részben („A“ ü. o. II. V. s. 25 osztág) 32·77 kat. holdnyi vágástéren levő mintegy 4387 m^3 -t kitevő luczfenyő haszonfa készletet. E vágástér a gyóditró-tölgyesi országútra hajlik s a tutajozható Maros folyótól 14·3 kilométernyire fekszik. E fatömeg kikiáltási ára, melyen alul eladatni fog, 31.900 kor., azaz harminczegyezerkilencszáz korona.

b) A „Közreztetőn tuli“ erdő részben („a“ ü. I. V. s. 6 osztág) 56·72 kat. holdnyi vágástéren levő mintegy 14.332 m^3 -t kitevő luczfenyő haszonfa készletet. E vágástér a tutajozható Maros folyótól 18·6 kilométernyire, a Kis-Besztercze folyótól pedig 15·3 kilométernyire fekszik. E fatömeg kikiáltási ára, melyen alul eladatni nem fog 86.200 korona, azaz nyolczvanhatezerkettőszáz koronában állapittatik meg. A ditróborszéki u. n. Közrezi-utra hajlik a vágástér.

Bármelyik erdő fatömegére árverezni szándékozók kötelesek az árverezés megkezdése előtt az illető kikiáltási ár 10⁰/₀-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban az árverező biztos kezébe letétbe helyezni. Utóajánlatok vagy az árverési s szerződési feltételektől eltérő ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A részletes árverési és szerződési feltételek alantírt elnöknél megtekinthetők.

Ditró, 1907 február hó 4-én.

Mezey Mihály s. k.

k. b. elnök.

Józsa Sándor s. k.

k. b. jegyző.

(20)

Árverési hirdetmény. Szebenvármegye Kakasfalva község tulajdonát képező következő erdő részekben kihasználandó vágásterek fatömege a községi irodában f. évi február hó 25-én d. u. 3 órakor zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános árverésen fog eladatni és pedig:

1. „A“ üzemosztály „Schellenberg“ nevű erdőrészt 1906. évi vágás, mintegy 8.45 kat. hold területen levő 51 cm mellmagasságban mért átlagos átmérőjű, mintegy 512 db haszon- és tűzifának alkalmas tölgytörzs.

Kikiáltási ár 7554 K, bánatpénz 755 K.

2. „B“ üzemosztály „Branisch“ nevű erdőrészt 1906. évi vágás mintegy 4.85 kat. hold területen levő 85 cm mellmagasságban mért átlagos átmérőjű, mintegy 158 db haszon- és tűzifának alkalmas tölgytörzs.

Kikiáltási ár 3587 K, bánatpénz 358 K.

3. „C“ üzemosztály „Sandrücken“ nevű erdőrésztben 1906. évi márczius hó 30-án kelt 30.793. számú magas rendelettel engedélyezett rendkívüli vágás, mintegy 50 kat. hold területen levő 54 cm mellmagasságban mért átlagos átmérőjű, mintegy 1218 db haszon- és tűzifának alkalmas tölgytörzs.

Kikiáltási ár 15.065 K, bánatpénz 1506 K. Utóajánlatok figyelembe nem vétetnek. Írásbeli zárt ajánlatokhoz a kiírt bánatpénz csatolandó.

Az általános árverési feltételek a községi előljárásnál, a nagyszebeni jár. főszolgabirónál, illetve a nagyszebeni m. kir. állami erdőhivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nagyszeben, 1907. évi január hó 30-án.

(21)

A jár. főszolgabíró.

Faleadási hirdetmény. A beregszászi m. kir. állami erdőhivatal kerületéhez tartozó Gát község volt urbéres birtokossági erdőbirtokán az 1907. évi 23.687. sz. földmivelésügyi miniszteri rendelettel kihasználásra engedélyezett mintegy 481 kat. holdon kijelölt, megszámozott és felülbélyegzett 4025 db tölgy-törzsnek kizárólag műszaki célra becsült 8654 m³, valamint 9034 ürm³-re becsült tölgy, gyertyán, szil s más fák vegyes tüzi fatömege 1907. évi márczius hó 27-én (huszonhetedikén) délelőtt 10 órakor a község házában zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen a legjobb ajánlattevőnek tövön egytömegben el fog adatni. A tüzi fatömegeből levonásba vett 12 cm vastagságú és és azon alóli ág, galyfa és hulladék nem képezi eladás tárgyát.

Hivatalos kikiáltási becsár összesen 380.646 korona, azaz

háromszáznyolcvanezerhatszáznegyvenhat korona, mely összesen alól említett famennyiség nem adatik el.

Szabályszerűleg kiállított és 10% óvadékkal felszerelt zárt írásbeli ajánlatok, melyek ivenkint egy koronás bélyeggel látandók el, legkésőbb 1907. évi március hó 27-én délelőtt 9 óráig az árverést vezető vármegyei hatósági kiküldött kezeihez nyújtandók be; a zárt ajánlatokban kifejezetten kijelentendő, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri s azoknak magát aláveti, valamint a megajánlott összeg nem csak számjegyekben, hanem betűvel is világosan kiirandó.

Szóbelileg árverezni kívánók szintén kötelesek a kikiáltási ár 10%-át bánatpénzül készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban az árverés megkezdése előtt az árverelő bizottság elnökének kezeihez letenni.

Utó-, távirati és szabálytalanul kiállított ajánlatok visszatartatnak.

A részletes árverési és szerződési feltételek úgy Gát község volt urbéres birtokossági elnökénél, valamint a beregszászi m. kir. állami erdőhivatalnál a hivatalos órák alatt betekinthesők.

Gát, 1907. évi február hó 10-én.

(22) *Gát község volt urbéres birtokossági elnöke.*

Faeladási hirdetmény. 35/1907. sz. — A fehértemplomi-ujmoldovai m. kir. jár. erdőgondnokság irodájában Fehértemplomban folyó évi február hó 20-án d. e. 10 órakor zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverés útján eladásra kerül — a volt 14. számú szerb. bánáti határőrezredből alakult vagyonközség tulajdonát képező erdők A üzemosztály II. vgs. 4. tag (Mali csemenás) 4., 5., 6., 7. és 8. osztágaiban levő és — a m. kir. földmivelésügyi miniszter urnak 1904. évi 68.544. számú rendeletével rendkívüli felhasználásra engedélyezett 1103 darab mintegy 230 *tm*³-re becsült épületi és műszerfára alkalmas nyárfa-törzs.

Kikiáltási ár *tm*³-ként (5) korona.

A szabályszerűen kiállított zárt írásbeli ajánlatok a szóbeli árverés megkezdéséig nyújtandók be; később beérkező és a fel-

tételeknek meg nem felelő írásbeli ajánlatok, valamint utóajánlatok nem fogadtnak el.

Bánatpénz 10%.

A részletes árverési és szerződési feltételek alulírt hivatalnál a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Kikiáltási áron aluli ajánlatok nem fogadtnak el.

Fehértemplom, 1907. évi január hóban.

(23) *Fehértemplomi-ujmoldvai m. kir. jár. erdőgondnokság.*

Az „Erdészeti Lapok“ 1907. évi IV. füzetének

tartalma:

	Oldal
<i>Muzsnay Géza</i> : Néhány szó az erdőtalaj gazdasági értékének kiszámításáról	207
<i>Ratkovszky Károly</i> : Az állomány neveléséről	213
<i>Gaul Károly</i> : Előadói javaslat dongakészítő és kádármunkások kiképzése ügyében	223
<i>Ajtay Jenő</i> : A boróka bogoyójának értékesítéséről	228
<i>Hrabovszky Kelemen</i> : Érdekes növésű erdei fenyő	231
EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK: Jegyzőkönyv az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választmányának 1907 január hó 19-én tartott üléséről	234
IRODALOM: I. Lapszemle. Az erdészeti kísérletek 1906. évi 3—4 füzete	239
II. Könyvismertetés. Páter: A vadon termő gyógynövények (ism. <i>Tomasovszky Imre</i>)	243
Tschinkel Camillo: Kereskedő és konzul (ism. <i>Cserny Gy.</i>)	245
REINFUSS FÉLIX †	245
KÜLÖNFÉLÉK: Dr. Bedő Albert. — Személyi hírek. — Az erdőtiszték műszaki minősítése. — Az erdőtisztikar az állat-, illetőleg madárvédelem szolgálatában. — Erdei vasut a Szepességben (<i>Tomasovszky Imre</i>). — A vadorzók ellen. — Felirat az országos kataszteri felmérés tárgyában. — Az urali bagoly téli megjelenése hazánkban (<i>Schenk Jakab</i>). — Faragó Béla árjegyzéke. — Hámor Gyula árjegyzéke	247—257
Változások és kitüntetések az erdészeti szolgálat köréből	258
Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál 1907. évi január hóban teljesített befizetések	259
Hirdetések	I—XII

ERDÉSZETI ÉPÍTÉSTAN. Irta: Sobó Jenő. I. rész 1. és 2. kötet: Középités tan
Egy-egy kötet ára tagoknak 11 K. 20 fill., nem tagoknak 16 K. — II. rész:
Út-, vasut- és hidépités tan. Ára tagoknak 12 K., nem tagoknak 16 K.

MAGYAR ERDÉSZETI OKLEVÉLTÁR. Szerkesztette és történeti bevezetéssel
ellátta: Tagányi Károly. 3. kötet. 1896. Ára tagoknak 20 K., nem tagoknak 40 K.

ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA. 1880—1884, (I—IV.) és az 1885—89 (V—IX.)
évfolyam teljesen elfogyott. (Ezen évfolyamokat az egyesület mérsékelt áron
visszaváltja.) Elfogyott továbbá az 1890. (X.), 1892. (XII.) és 1899. (XIX.)
évfolyam.

Az 1891. (XI.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K. 20 fill.

Az 1893—94. (XIII. és XIV.) évfolyam ára tagoknak 1 K. 20 fill. nem tagoknak
2 K. 40 fill.

Az 1895. (XV.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K. 20 fill.

Az 1896. (XVI.) évfolyam ára tagoknak 50 fill., nem tagoknak 1 K.

Az 1897. (XVII.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K. 20 fill.

Az 1898. (XVIII.) évfolyam ára tagoknak 70 fill., nem tagoknak 1 K. 40 fill.

Az 1900. évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K. 20 fill.

Az 1901—1903. (XXI—XXIII.) évfolyam ára tagoknak 3 K., nem tagoknak 5 K.

Az 1904. évi (XXIV.) évfolyam ára tagoknak 1 K 50 fill., másoknak 2 K 40 fill.

Az 1905. évi (XXV.) évfolyam ára tagoknak 50 fillér, másoknak 1 korona.

Az Erdészeti Rendeletek Tára egyes füzetei 45 fill. postaköltség beküldése esetén
bérmentve küldetnek.

TANGENS-TÁBLÁZATOK. Összeállította Pohl János. Ára tagoknak 1 K, nem
tagoknak 2 K. (Kapható a szerzőnél is Budapesten, IV., Egyetem-tér 1. sz.)

A LEGELŐERDŐK. Irta: Földes János. (Külön kiadása az Erdészeti Lapok
1895. évi I—V. füzetében közölt munkának.) Ára tagoknak 1 K. 60 fill.,
nem tagoknak 2 K 40 f; 55 f postaköltség beküldése esetén bérmentve küldhető

A VADÁSZATI ISMERETEK KÉZIKÖNYVE. Írták: Belházy J., Szécsi Zs. és
Illés N.; négy kötet ára az O. Erd. E. tagjainak füzve 9 K., kötve 13 K.

HAZANK HAZI FAIPARA. Irta Gaul Károly. Ára tagoknak és könyvkereskedők-
nek 1 K. 40 fill., másoknak 2 K. Bérmentesítésre 45 fill. küldendő.

A BÜKKTÜZIFA ROMLÁSA ÉS AZ ELLENE VALÓ VÉDEKEZÉS. Irta:
Gellért József. Ára tagoknak 60 fill., másoknak 1 K. Bérmentesítésre 35 fill.
küldendő.

A KÜLFÖLDI FANEMEK MEGTELEPÍTÉSE STB. Irta: Péch Dezső. Ára
tagoknak és könyvkereskedőknek 3 K., másoknak 4 K. Bérmentesítésre
45 fill. küldendő.

SZÁMTAN. Erdőörök részére írta Béky Albert. Ára tagoknak 1 K 50 f., mások-
nak 2 K 40 f. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

ÉRTEKEZÉSEK AZ ERDŐRENDEZÉS KÖRÉBŐL. Irta: Bund Károly. Ára 4 K.

Ő FELSÉGE NAGY FÉNYNYOMATU ARCZKÉPE. Ára tagoknak 7 K., nem
tagoknak 8 K. Bérmentve küldetik.

Népszerű nyelven írt művek, melyek, ha a t. megrendelők árukon kívül
egyenként 45 fill. postaköltséget beküldenek, bérmentve küldhetők:

AZ ERDŐK BERENDEZÉSE. Ára 2 K.

NÉPSZERŰ ERDÉSZETI NÖVÉNYTAN. I. füzet. Spórás növények. Ára 4 K.
II. f. Mohok, edényes virágtalanok, tülevelűek. Ára 2 K. III. füzet. Magházias
növények. Ára 3 K.

Valamennyit Fekete Lajos írta.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél és Fekete Lajos ny. min. tanácsos urnál (Selmezbánya), mint szerzőnél egyaránt megrendelhetők a következő művek, melyek után egyesületi tagok és könyvkereskedők 25 százalék árengedményben részesülnek:

ERDŐRENDEZÉSTAN. Ára 12 K., ill. 9 K.
ERDŐÉRTÉKSZÁMITÁSTAN. II. kiadás. Ára 6 K., ill. 4'50 K.
ERDÉSZETI NYERESÉGSZÁMITÁSTAN. Ára 4 K., ill. 3 K.
A SZÁLALÓ ERDŐK BERENDEZÉSE. Ára 1 K. 20 fill., ill. 90 fill.
ERDŐBECSLÉSTAN. II. kiadás. Irta: Sóltz Gyula és Fekete Lajos. Ára 8 K., ill. 6 K.

„AZ ERDŐ“ kiadóhivatalában

Temesvár-Belváros, Uhrmann Henrik papirkereskedésében megrendelhető „AZ ERDŐ“ cz. erd. és vad. szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére. Előfizetési ára egész évre 4 K. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Szerkesztő: Török Sándor m. kir. erdőmester, erdőőri szakiskolai igazgató, Temesvár 3.

A szerzőknél rendelhetők meg:

ERDŐMIVELÉSTAN. Irta: Vadas Jenő (Selmezbánya). Ára tagoknak 7 K, nem tagoknak 10 K.
A SELMECZBÁNYAI M. K. ERDŐAKADÉMIA TÖRTÉNETE ÉS ISMERTETŐJE. Irta: Vadas Jenő. Ára 4 K. (erdőgyakornokoknak 3 K., akadémiai hallgatóknak 2 K.) Kapható a szerzőnél (Selmezbányán).
A LEGELŐERDŐK BERENDEZÉSE, KEZELÉSE ÉS HASZNOSÍTÁSA. Irta: Márton Sándor (Nagy-Károly). Ára tagoknak 4 K. 80 fill., másoknak 6 K.

Egyebütt megrendelhető magyar erdészeti művek:

A MAGYAR ÁLLAM ERDŐSÉGEINEK GAZDASÁGI ÉS KERESKEDELMI LEIRÁSA. Szerkesztette: dr. Bedő Albert. 4 kötet, egy térképpel. Kiadta a földmivelésügyi miniszterium. 1896. Magyar, német és francia nyelven.
A BÜKKFA KÖRHADÁSA ÉS KONZERVÁLÁSA. Irta: dr. Tuzson János. Kapható Kilián Frigyes utódánál. Budapest, Váci-utca. Ára 4 K.
AZ ERDŐHASZNÁLATTAN KÉZIKÖNYVE. Irta: Szécsi Zsigmond. II. kiadás. Ára tagoknak 12 K., nem tagoknak 16 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiánál Selmezbánya.)
ÁLTALÁNOS FÖLDMÉRÉSTAN. Irta: Cséti Ottó. II. kiadás. (Kapható ugyanott.) Ára 9 K.
ERDŐVÉDELEMTAN. Irta: Téglás Károly. (Kapható ugyanott.) Ára 5 K. 40 f.
ERDÉSZETI TALAJTAN. Irta: Fekete Lajos. II. kiadás. 1891. (Kapható ugyanott.) Ára 5 K.
BETŰSOROS TÁRGYMUTATÓ AZ ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA I—XXIV. ÉVFOLYAMAIHOZ. Összeállította Tomasoovszky Imre. (Kapható ugyanott.) Ára 1 K.
ERDÉSZETI SEGÉDTÁBLÁK. Ára: 8 K. és ERDEI ROVATOS NAPLÓ. Ára 1 K. 20 fill.
Megrendelhetők a földmivelésügyi miniszteriumnál Budapest.
TERMÉSI TÁBLÁK. 1886. Kiadta Fülöp Szász-Coburg herceg erdőrendezőse. (Jolsva, Gömörm.) Ára 2 K.
AZ ÁRVÉDELMI FÜZESEK TELEPÍTÉSE ÉS MŰVELÉSE. Irta: Vadas Jenő Ára 50 f. Megrendelhető a földmivelésügyi miniszteriumnál és Nagel Ottó könyvkereskedésében, Budapest, Múzeum-körút 2. szám.
LEGELO ÉS HAVASGAZDÁLKODÁS. Irta: Berendi Béla. Ára 5 K. (Kapható Láhner Péter postamesternél, Rahó, Máramarosm.)